

ÉLETÜNK

XVIII. évf. 3. szám (18. Jahrg. Nr. 3)

Az európai magyar katolikusok lapja

1986 március

HARANGOZÓ FERENC:

AZ ÍTÉLET

I. rész,

A vád közvetlen előkészítését, a védelmet, a bizonyítást, és magát az ítéletet Mindszenty József emlékiratainak központi helyén, 88 oldalon írja meg. Ezek az emlékiratok legdöbbenetesebb lapjai, és annak az olvasónak, aki a Rákosi korszak szocialista igazságszolgáltatását saját bőrén megtapasztalhatta, nem marad kétsége afelől, hogy ezek a leírt borzalmak megtörténtek az ország legfőbb erkölcsi és hivatali tekintélyén, Mindszenty Józsefen, a bíboros esztergomi érseken és Magyarország primásán.

Annak, aki tanúja volt az országos lelkesedésnek, amellyel a magyar nép minden rétege, társadalmi és vallási különbség nélkül, Mindszenty emberfeletti erőfeszítéseit nemzete megmentésére átéltte, mindig rejtély marad az a szörnyű elhagyatottság és magány, amely Mindszentyre 1948. december 26-tól elítélésé napjáig, 1949. február 6-ig ránehezedett. Nem lehet mással magyarázni, csak azzal, hogy a négyéves szívós és egyre erősödő terror nemcsak az ország politikai életét zúzta szét és a nemzet legjobbjait juttatta börtönbe, internálótáborokba, bitófára, vagy kényszerítette menekülésre, hanem az itthonmaradottakat is halálos félelembe dermedtette.

Mindszenty József az Andrássy úton egyedül maradt — vele szemben a kommunista párt teljes apparátusa: Kádár János, a belügyminiszter a maga politikai rendőrségével, amelynek élén az ország hóhéra, Péter Gábor rendőrtábornagy állt, és a kopók meg a felhajtók serege, akik előzőnlőtték az országot mint a vérebe. Mindenre alkalmas és kész „igazságszolgáltatási” instrumentumok a Népbíróságok és az egész apparátus feltétlen hátvédje: a szovjet megszálló hatalom, vele szemben pedig a mindent elnéző, vagy inkább semmit sem meglátó Nyugati Szövetségesek.

A VADAK

Décsi Gyula rendőralezredes, a második éjszakán este 11 óra tájban száraz, színtelen hangon felolvasta a már előre elkészített kihallgatási jegyzőkönyvet. Ennek summája a következő:

1. Mindszenty Tildy Zoltán miniszterelnöknél tiltakozott a köztársasági államforma bevezetése ellen.

2. Már a háború végétől kapcsolatot tartott fenn Habsburg Ottóval, 1947 nyarán pedig személyesen találkozott vele az USA-ban, hogy megtárgyalja a köztársaság megdöntésére irányuló szervezkedés főbb részleteit.

3. A királyság kialakításának idejére elkészítette az első ideiglenes kormánylistát.

4. Ennek érdekében kapcsolatba lé-

pett az Egyesült Államok ügyvivőjével, névleg Selden Chapin követtel, hogy rávegye az amerikai kormányt a harmadik világháború kirobbantására.

5. Megakadályozta a Szentkorona hazaszállítását, hogy alkalmas időben királlyá koronázhassa vele Habsburg Ottót.

Az Életünk megelőző számában közöltük már az első éjszaka „bemelegítőjét”: „Tanítsátok meg vallani! — Jegyezze meg magának, itt nálunk a vádlottak nem azt vallják, amit ők akarnak, hanem amit mi akarunk!”

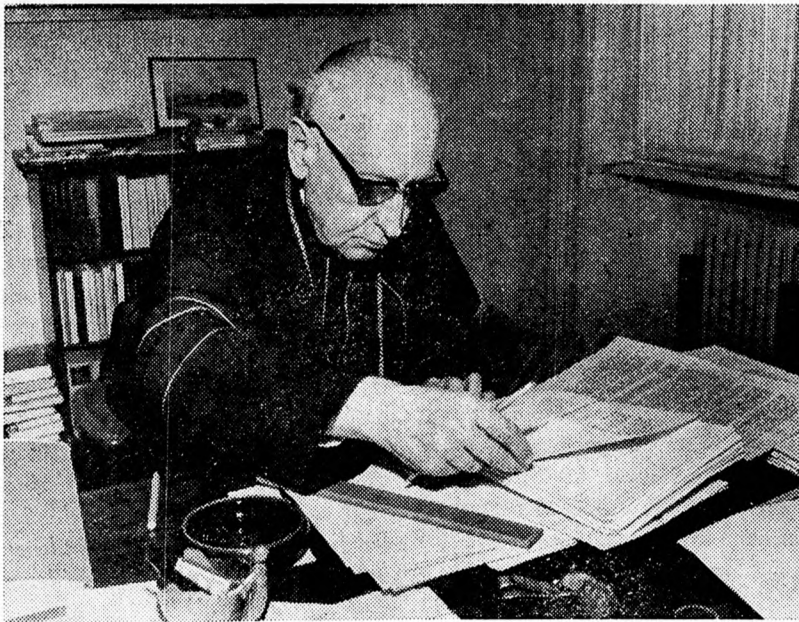
Aztán következett a levetkőztetés, majd a hátgerinceberúgás, aztán az állandó kínzója, az őrnagy rszéről a gumibotozás az eszméletlenségig, majd a fölmosás. Ezen az első éjszakán ez vagy kétszer megismétlődik. Mindjárt itt a kihallgatások elején nyilvánvalóvá lesz a sztálini-rákosi vallatósizisztéma: teljes brutalitással, csak éjjeli kihallgatásokkal és veréssel, nappal pedig nemalvással a legrövidebb időn belül megtörni, és olyan vallomásra kényszerí-

Meg akarják törni, ezért egyelőre még az eléje adott és rákényszerített ételt sem hajlandó magához venni. — Szeretne imádságba merülni. Rózsafüzéjét, breviáriumát elvették tőle. Az új-jain próbál rózsafüzért imádkozni. A breviáriumból részleteket ismételtet magában, de összefüggéstelenül. Nincs ereje a koncentrációra.

A vádak, ahogy azok pontokba vannak szedve és beállítva, merő kitalálások.

Igaz, a miniszterelnöknél követelte, hogy az államforma megváltoztatásához a nemzet megkérdezése is szükséges volna. Nem elég ahhoz egy szétvert és szétkergetett parlament, amely csak egy pártból áll. Az is igaz, hogy segítséget kért a többi ország ellenőrzőbizottságaitól a politikai rendőrség atrocitásai ellen. De ez lett volna egy fegyveres szervezkedés az állam rendjének a megdöntésére?

Pallavicini György hozott neki egyszer üdvözlőt Habsburg Ottótól. Van Roey bíboros útján pedig azt üzenté, hogy találkozni szeretne vele Rómá-

MINDSZENTY JÓZSEF DOLGOZÓSZOBÁJÁBAN A BÉCSI PÁZMÁNEUMBAN

teni az áldozatot, amilyent ők akarnak és aláírni a jegyzőkönyvet.

Mindszenty esetében 72 óráig, három nap és három éjszaka, folyt ez a szörnyű tortúra. A negyedik napról írja emlékirataiban:

„Már szinte süket és néma vagyok. Ütlegekre állok készen, fájdalمام szüntelen velem van. (Zsolt. 37,13.)

Átélem az egész megdöbbenő való-ságot, azt, hogy személyemen, lelkemen, testemen, idegeimen és csontjaimon keresztül vonul be a bolsevizmus teljes-sége most Magyarországra. Érzem, hogy olyan kirakatper készül, amelyre az egész világ feszültséggel figyel. Ebben a küzdelemben nem lehet megállni, s nincs benne kímélet: nekem is, önekik is, végig kell mennünk az úton...

Mindszenty tudja, érti, mi a taktika.

Az üdvözlőt átvette, a látogatást lemondta. 1947-ben az ottawai Mária-kongresszuson való részvétele után, Chicagóban Habsburg Ottó saját kívánságára jött el hozzá. Egy félóráig voltak csak együtt, pedig Mindszenty tartózkodása Kanadában 26 napig tartott.

A „kormánylista”, amit ő „állított össze”, csak annyi volt, hogy kérésére a nagy tisztogatások után Baranyai professzor, akinek országos áttekintése volt, neki egy jegyzéket küldött azokról a nemzeti irányú és érzésű tehet-séges közéleti férfiakról, akik a nagy tisztogatás után még szabadlábban, vagy az országban maradtak. — „A Szent-koronát pedig azért akartam Rómába vitetni, hogy a bizonytalan és viszontagságos helyzetből kimentsem.”

MINDSZENTY VÉDŐÜGYVÉDET KÉR

Az első napok kimerítették Mindszentyt. Az éjjeli kihallgatásokra már alig tudott felvászorogni. Állandó kihallgatójától, Décsi alezredestől, ezért saját maga számára védelmet kért: „... jogom van ahhoz, hogy a rendőrség ügyemben betartsa ... a büntető-törvénykönyv előírásait. — A törvények szerint például védőügyvédre volna jogom. Megbízottam, dr. Gróh József, főegyházmegyei ügyész volna.”

Décsi nem felelt, csak vállát vonogatta. Mindszenty erre kijelentette, hogy az egész helyzetről jelentést szeretne tenni a főnöknek, Péter Gábornak.

Levezetik Péter Gábor rendőrtábornagyhoz. A „főnök” egy tágas, kényelmes irodában, az íróasztalnál trónol. Leülteti Mindszentyt és kérdezi, hogyan érzi magát? — „Ahogyan maguknál érezheti magát az ember!”

Mindszenty védőügyvédet követel, hivatkozik arra, hogy annakidején Kovács Béla minisztert is elkísérhette védője, Pfeiffer Zoltán, a volt igazságügyi államtitkár.

Most Péter Gábor megmutatta igazi arcát. Alattomos tekintetével ránézett Mindszentyre és csak annyit mondott: „Még több is lesz, ha makacsodik!”

Másnap Mindszenty az örök kezében lévő „Szabad Nép”-ből azt olvasta, hogy „Mindszenty a bizonyítékok súlya alatt megtört, és beismerte az összeesküvés, a kémkedés és valutával való üzérkedés büntetettét”.

Kádár János már a harmadik napon el akarta hitetni, hogy Mindszenty megtört és vallott. Mindszenty erre megjegyzi: „Lehet, hogy általában három nap volt szükséges ahhoz, hogy a vádlottak aláírják a hamis jegyzőkönyveket. Nálam azonban csak két hét múlva jutottak odáig, hogy aláírtam egy életem tett vallomást.”

Az éjjeli kihallgatások szüntelenül továbbfolytak, gumibotos érvekkel.

A SZEMÉLYISÉG MEGTÖRÉSE

Az éjjeli kihallgatásoknál a „kínzók” váltogatták egymást, de az áldozat egy és ugyanaz maradt. Kívüle még az „őrnagy”, aki minden éjjel szerepelt a gumibotjával. — Mindszenty így ír erről: „Napról-napra elcsigázottabb lettem... kezdtem aggódni magamért, egészségemért, az életemért is. Megijedtem az olyan jelenségektől, hogy táncoló színes köröket kezdtem látni a falon, olykor magam előtt a levegőben... mindjobban rámtelepedett a teljes magamrahagyatottság érzése.”

Egyik kihallgatáskor újra sürgeti a védőügyvédet, — kéri: talán az Ügyvédi Kamara elnöke. Décsi dölyfösen feleli egyszer: „nem lehet elérni”, más-kor: „nem vállalja el”.

(Folytatás a 2. oldalon)

MINDEN OLVASÓJÁNAK
BOLDOG HÜSVÉTI
ÜNNEPEKET KÍVÁN
AZ „ÉLETÜNK”

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

A rendkívüli római szinódus klértékelése

II.

A ZÁRÓJELENTÉS OPTIMISTA JELLEGE

A szinódus zárójelentéséből a bizakodás hangja csendül ki. Ez nem volt magától értetődő, hisz a szinódus első napján bizonyos feszültség volt tapasztalható a jelenlévők közt. E feszültség annak volt köszönhető, hogy az újságok a meglévő ellentétes felfogásokat túlságosan kiélezték és így az atyák maguk sem tudták, mily problémákkal lesznek szembesítve. De csakhamar kiderült, hogy a jelenlévő püspökök minden lényeges kérdésben messzemenően egyetértenek. Ez a harmonikus egység tapasztalata a püspökök számára is, a pápa számára is örömdetes élményt jelentett. E pozitív magatartás kialakításához nagyban hozzájárultak az afrikai és ázsiai püspökök, akik alig győzték hangoztatni, hogy a Zsinat náluk mily lelki megújulásra vezetett. Ezért a zárójelentés a II. Vatikáni Zsinatot Isten kegyelmének és a Szentlélek adományának nevezi. Örömmel megállapítja, hogy a Zsinat határozataiban a hit kincsének hiteles és érvényes kifejezését és értelmezését kell látnunk. Kell tehát, hogy a Zsinat dokumentumait betűjük és szellemük szerint ismét fokozottabban tanulmányozzuk, elmélyítsük és valóra váltsuk.

FÉNY ÉS ÁRNYÉKOK A ZSINAT UTÁNI IDŐBEN

A szinódus realizistikusan ítéli meg a Zsinat utáni időt. Megállapítja, hogy a hívek nagyobb része örömmel fogadta a Zsinat irányvonalait, újításait. Sőt, nemcsak a katolikusok, hanem a más vallásúak közt is sokan feszült érdeklődéssel figyeltek fel a Zsinatra. De a Zsinat utáni Egyház árnyoldalait is észre kell vennünk. Ezek részben a Zsinat dokumentumainak helytelen értelmezéséből fakadnak, részben más okoknak is köszönhetőek. Mindenképpen helytelen lenne azt gondolni, hogy minden, ami a Zsinat után bekövetkezett, a Zsinatnak is tudható be. A szinódus felveti a kérdést, honnét van az, hogy noha a Zsinat annyira megvilágította az Egyháznak önmagáról alkotott képét, épp az Egyháztól fordultak el sokan? Érdekes, hogy ahol az Egyházat erőszakkal elnyomják, vagy ahol az Egyház felemeli a szavát a társadalmi igazságtalanságok ellen, ott a Zsinat tanítását könnyebben befogadják. Persze még azok is, akik az Egyházat azért becsülik, mert az emberi jogok védelmére kel, még nem teszik szükségképpen magukévá az Egyház elsődleges küldetését. E megjegyzésben talán célzást találhatunk a felszabadítási teológia egyes képviselőire, akik a társadalmi felszabadítás kötelességét annyira előtérbe helyezik, hogy az Egyház elsődleges küldetése, a lelkek megmentése, egészen háttérbe szorul.

A ZSINAT UTÁNI ELTÉVELYEDÉSEK OKA

A szinódus megkülönbözteti a külső és benső okokat. Külső okoknak nevezi a társadalmi okokat. Vannak országok, ahol ma is megakadályozzák az Egyházat küldetése teljesítésében. De gyakorlatilag ez a hit szempontjából nem mindig veszélyes, mert az embereket arra serkenti, hogy Istent keressék és az Egyházhoz forduljanak. Sokkal veszélyesebb a nyugati országok ideológiája, mely nem egyéb, mint az anyagi jólét bálványozása. Az emberek a jólét-

be feledkeznek, azaz csak anyagi javakat, előnyöket becsülnék és keresnek. Ennek következtében a lelki értékek iránt érzéktelenek. Az elynomás reakciót vált ki, a jólét az embereket elaltatja. A szinódus azt is megállapítja, hogy a mai társadalomban olyan nanyhatású erők is működnek, melyek kifejezetten egyházellenesek. E pontban megváltozott a Zsinat óta a társadalmi helyzet. A Zsinatnak lelkipásztori konstitúcióját oly optimizmus hatja át, melyet manapság alig tudunk töretlenül magunkévá tenni. A világ felé való nyíltság, az emberi értékek ilismerése jó és szükséges, de ma talán jobban látjuk a világban uralkodó Isten-ellenes, Egyház-ellenes erőket. A szinódus megállapítja, hogy mindezek az erők bizonyítják, hogy ennek a világnak az ura, a gonoszság misztériuma a mi időnkben is működik (vö. Ef 6.12; 2 Tesz 2,7).

A benső okok közül a szinódus fel-említi elsősorban a Zsinat dokumentumainak a részleges, szelektív olvasását és felületes értelmezését. Erről a javaslatokban is szó lesz elég. A szinódus elismeri azt is, hogy a katolikus Egyház sokszor maga is oka volt a kiábrándulásnak, mert nem volt elég bátorsága, hogy a Zsinat tanítását valóra váltsa. Az is hozzájárult, hogy sokan a Zsinat egyoldalú értelmezése következtében az Egyházban csak merő intézményt láttak és a benső titokszzerű realitását figyelmen kívül hagyták. Beszéltek az Egyház struktúráinak a megváltoztatásáról, de alig hirdették Krisztust és Istent. Nem különböztették meg eléggé a világ iránti jogos nyíltságot, a szekularizált világ szellemének a befogadásától. Ne csodáljuk, hogy főképpen az ifjúság nem tud lelkesedni a lelki értékeitől megfosztott Egyházért!

JAVASLATOK

A szinódus megállapítja, hogy a bajok igazi gyökere az, hogy sokan a Zsinatot helytelenül értelmezték. Nemcsak, hogy nem lehet a Zsinatot hatályon kívül helyezni, mint ahogy pl. Lefebvre követői szeretnék, hanem jobban meg kell ismernünk, és határozatait, valamint útmutatásait engedelmes lélekkel fogadnunk és végrehajtanunk. De azok is tévednek, akik szelektíve a Zsinatnak csak egy-két határozatát fogadják el és a többiekét figyelmen kívül hagyják. Az egész Zsinatot, tehát a Zsinatnak minden dokumentumát ismernünk és követnünk kell, különben eltorzítjuk a tanítását. Így például jó és helyes, ha a laikusoknak az istentisztelet kialakításában helyet adunk, ahogy azt a zsinat több határozata megkívánja, de nem szabad figyelmen kívül hagyni a „Lumen Gentium” kezdetű dogmatikai konstitúciót sem, mely szerint a hívek egyetemes papságától lényegesen különbözik a szolgálati papság. Vagy például örülhetünk, hogy a II. Vatikáni Zsinat jobban érvényre juttatta a püspökök méltóságát, de nem szabad azt sem elfelejtenünk, hogy a II. Vatikáni Zsinat mindenben fenntartotta az I. Vatikáni Zsinatnak a pápai primátusra vonatkozó tanítását. A szinódus véleménye szerint egyesek túlságosan szétszakították a Zsinat betűjét szellemétől, „orientációjától”, mintha csak az orientációt kellene követni mitsem törődve a Zsinat határozatainak a betűjével. A Zsinat szelleme elsősorban a dokumentumokban csapódott le, ezért a dokumentumok betűjét is ismernünk kell.

Ezek után érthető, hogy a szinódus azt javasolja, hogy az Egyházban a zsinati dokumentumokat fokozottabban mértékben terjesszék, tanulmányozzák, a híveknek magyarázzák. Szinte mindnyájan találkoztunk olyanokkal, akik nagyhangon magasztalják a Zsinat szellemét és új-

AZ ÍTÉLET

(Folytatás az első oldalról)

Szörnyen szenved az álmatlanságtól. Mégsem engedik aludni. Prohászka Ottokárra gondol, aki álmatlanságban szenvedett. Ő mondta, hogy ebben az állapotban meg tudja érteni az öngyilkost is.

Ehhez járult az is, hogy 39 napon át egyszer sem engedték ki a levegőre.

Sokszor bémult apátia vesz rajta erőt: „Minden mindegy. Az igaz és a hamis szinte azonossá válik... Éjjeleken át szakadatlanul ismétlik előttem *bűn e i-m e t*. Fáradt bémuló állapotban kezdem elhinni, hogy talán mégis bűnös vagyok. — Oly sokszor eljátsszák a témát, a forgószínpad egyre növekvő sebességével, hogy a különböző változatokban leírt, előadott és kiszínezett összeesküvési drámában kezdem rájuk hagyni hol ezt, hol azt, végül pedig mindent.”

Ilyen, csak negatív gondolatok és érzések, összerombolják öntudatának szerkezetét. Emlékezet, értelem, akarat elgyengül, nagy és szent értékek tudása elhalványul. — Egy állandó érzés tartja hatalmában: ez a félelem. A félelem a kihallgatásoktól, a veréstől, a kábítószerektől, a félelem a magyar Egyházért, mindazokért, akikre bajt hozhat, vagy már hozott az ő ügye.

Egy ilyen állapotban, késő este leviszik egy félhomályban tartott nagy terembe. Péter Gábor altábornaggyal és Décsi Gyula alezredessel az élen, ott ül az egész vallatógárda. Tőlük oldalt állnak a már korábban lefogott vádlottársak: az udvari papok. — Péter Gábor int Mindszenty titkárának, Zakar Andrásnak: „Kezdje el!” — Az elkezdi remegő hangon, de fásultan és közbömbösen, egy kb. tízperces betanított szöveget, mintha álomban mondaná. A tartalma: Hiába itt minden tagadás. A hatóságok már mindent tudnak. Az uralom a kommuniztáé. — „Arra kér, valljak be mindent, ahogy kívánják”.

„Én csak állok szóltanul. Szegény titkárom, gondoltam. Mi mindenben mehetett keresztül? ... A beszédet gumibottal fogalmazták.”

Vannak éjszakák, amikor nem is kérdeznek, nem is vallatnak. Mindszenty egyedül van a kínzójával. — Felszólítja, hogy vetközzék. Nem vetközik. Lerángatja a ruháit és felteszi a kérdést, kik voltak a világnézeti politikai tömörülés programjának kidolgozói? — Mindszenty erre sem felel. Rárvall: „Feleljen!” — Mindszenty hallgat. Erre előveszi kihallgatószerzőmait: egyik kezében a gumibot, a másikban egy nyitott, hosszú, éles kés. Nagyot kiált, mint a lovardában szoktak a lovakra: „Ügetés!” Az áldozat hátára és lágyékára hullnak a gumibot ütések. Űzi, kergeti és ordít: „Szétverlek! Felaprítalak reggelig! Hulládat darabokban a kutyaéknak vetem! Most mi vagyunk az urak!”

„A lábamat fájosan szúrák a szálkák. Kimerülve libegek a futástól, de futok, mert így kevesebb botot kapok. Éjjél után, 2—3 óra lehet, amikor be-

tásait és ha rákérdezzünk, kiderül, hogy még egyetlen egy zsinati dokumentumot sem olvastak el. A szinódus tehát azt kívánja, hogy a papok, a papságra készülő seminaristák, a szerzetesek és hívek jobban ismerjék a Zsinat tanítását. E célból megfelelő előadások, kurzusok megszervezését is ajánlja. E munkában a különböző apostoli exhortációk, melyek a Zsinat után napvilágot láttak, segítségünkre lehetnek.

látja: nem hoz eredményt. De tanítja volt a primási palotában annak, ahogy a primás édesanyja keservesen sírt, amikor elhurcolták: — Ha nem vallodd (kínzásnál máskor is tegezett) hajnalra ide szállítom anyádat, meztelenül állítalak eléje. Anyádat itt üti meg a guta, de meg is érdemli, mivel téged hozott a világra... — Rettegés fogott el a gondolatra, hogy idehozhatja szegény édesanyját.”

Mindszenty szíve és a lába már nem bírja. Idegrendszerére minden ütésre vi-tustáncba kezd. Mégis hajnalig tartott.

Ezután történt valamelyik éjszaka, hogy Mindszenty aláírt egy durva valótlanságot tartalmazó szöveget, de a neve mellé két nagybetűt, a C. F.-et tette. Két latin szónak a kezdőbetűje: „co-actus feci”: Kényszerítve tettem. — „Hát ez mi?” üvöltött rá. — „Rövidítése a cardinalis foraneus'-nak, vidéki bíborost jelent”.

Ez az aláírás nem maradt következmény nélkül. Másnap Décsi kihallgatóival együtt berontott hozzá: „Büdös! Lóvá tettél bennünket! Ezután neved alá nem teszel semmit! Különben sem vagy már bíboros! Érsek sem vagy, — rab vagy!” — (Rájöttek az aláírás igazi jelentésére.)

Január második felében történt kihallgatásokról már csak emlékfoszlányai maradtak meg Mindszentynek, ezekre is akkor jött lassan rá, amikor a fogsága alatt a börtönben olvasta a Sárga könyvet, és a Fekete könyvet, amit a Mindszenty-perről hivatalosan kiadtak.

MINDSZENTY SZÖKÉSTERVE

Ez a vizsgálati fogság vége felé történt, amire Mindszenty csak évek múlva, a Fekete könyv olvasása közben eszmélt lassan rá. — A kihallgató gárdából egy főhadnagy jött titokban Mindszentyhez és bemutatkozott: „Jámber László rendőrfőhadnagy”. A névjegyet is átnyújtotta. Azzal jött, hogy őt nagyon bántja lelkiismeretében ez az egész dolog, mert tudja, hogy Mindszenty ártatlan, és mert meghallotta, hogy el akarják vesztíteni, hogy halálos ítéletet akarnak hozni. Ő meg szeretné menteni. Amerikai repülőgépen külföldre, biztos helyre szöktetni, azzal a feltétellel, hogy őt is magával viszi. Jó lenne, ha az amerikai követtel kapcsolatba lépne, mindjárt most írna neki egy levelet. Papírt vesz elő és segíti megfogalmazni a szöveget.

A főhadnagy magával vitte az írást és másnap hozta az amerikaiak „szóbeli” válaszát, hogy ők szívesen a segítségükre lesznek. Napok múltak el és a főhadnagy, aki különben a kihallgatógárdához tartozott, nem jött meg.

Ilyen helyzetben és állapotban, Mindszenty még mindig nem kapott védőügyvédet. Kérte a végén dr. Farkas Endre fővárosi ügyvédet, de azt sem engedték hozzá. — Décsi erre maga ajánlott egy fővárosi ügyvédet, Kiczko Kálmánt. — „Én közöltem vele, hogy bán-

(Folytatás a 3. oldalon)

A Szentatya Indiában

A nyugati keresztények számára szinte észrevétlenül jutott el II. János Pál pápa a „mesés Indiába”.

Első nagyobb állomása Ranghi-ba vezetett, ahol 200.000 hívő előtt szabadteri misét és szentbeszédét mondott. Beszédjében elítélte mindenfajta diszkriminációt és kasztrendszert. Az nem lehet, hogy valaki csak azért ne kapjon munkát, mert más fajhoz, valláshoz

vagy társadalmi osztályhoz (kaszt) tartozik.

Innét útja Új-Delhibe vezetett, ahol egyik legjelentősebb beszédét mondta India földjén. Egy a szószoros értelemben vett ökömönikus üzenetben, felszólította a hindu, az izlám, a sikhs, a jains és a parsen vallások híveit, vala-

India népének és az egész világnak azt a mély meggyőződését, hogy az igazságosság és a béke, amelyre a jelen társadalomnak olyan nagy szüksége van, csak a Gandhi által megjelölt úton érhető el: ez az út a szellem felsőbbbségének és az igazság erejének az útja, amely erőszak nélkül is érvényt szerez

A SZENTATYA TALÁLKOZÁSA TERÉZ ANYÁVAL KALKUTTÁBAN (Foto: AP)

AZ ÍTÉLET

(Folytatás a 2. oldalról)

nak velem. A kihallgatások hosszú éjszakákon át tartanak és előre elkészített jegyzőkönyveket íratnak velem alá. — Ő azt válaszolta, hogy ezt semmi esetre sem szabad előhozni a tárgyaláson. Ha előhozom, nem vállalja a védelmet. Enyhébb ítélet érdekében, erről hallgatni kell.

DÉCSI GYULA ALEZREDES „TERVE”

Ezekben a napokban történt, hogy Décsi alezredes gondterhes képpel jött be Mindszentyhez és elkezdte: „Ha elítélik, a Vatikán is meg fogja fosztani állásától. Hiszen benne van Szent Pál leveleiben, hogy 'bűnbán elítélt püspök ne legyen a hívek fölött.'” — „Homályosan gyanítom — írja Mindszenty —, hogy csábítóval állok szemben. A falon Décsi feje fölött színes fénykeretet látok táncolni”.

Mindszenty már nem emlékszik, hogy pontosan mikor, de talán másnap levitte Décsi Péter Gáborhoz. Ez leültette és elkezdte: „Ne felejtse el, hogy sors: az én kezemben van, ... hogy súlyos vádak ellenére esetleg enyhe büntetéssel, legfeljebb négy-öt évi börtönnel megúszhatja. Sőt, a tárgyalás után úgy nyolc hónappal ki tudnám segíteni Rómába.”

Aztán előhossa ő is Décsi témáját az Egyház- és Államközi megegyezésről. Felolvassa az egyik napilapból, hogy a püspöki kar tárgyalásokba bocsátkozott a kormánnyal. Hogy járt egy püspökkari küldöttség is a kormánynál, kifejezve a testület teljes érdektelenségét a Mindszenty-ügyben, rábízva a magas kormány bölcsességére. Azt is hozzáfűzte Péter Gábor, és neveket is említett püspökökről, akik Mindszenty ellen foglaltak állást. — Mindszenty megzavart lelkiállapotában is érezte, hogy valami újabb csel készül. De hallgatott.

Visszaviszik a cellájába, ahová megint Décsi nyit be: „Van egy jó gondolatom! Ki kellene kapcsoltatni magát a Népbírósi tárgyalásból. Ezt azonban magának kellene most sürgősen kérnie”.

Mindszentynek az járt az eszébe, hogy a „kikapcsolódást” a többi vádlott társai rossznéven vehetnék, hogy cserbenhagyja őket.

„Kikérheti Baranyai Juszint egyetem tanár véleményét erre vonatkozóan”, vetette közbe Décsi, és már viszi is a vele való találkozásra.

A mindig kedves, idős szerzetespap, fájdalmas, beesett arccal, apatikusan csak néz rá. De nem ellenzi, sőt helyesli: — Jó a megbékélési gesztus. Hiszen közérdekből történne, azért, hogy a primás szabad legyen... Ugyanakkor a fővádlott kikapcsolása a többieknek is előnyére szolgálhatna.

Mindszenty megjegyzi erre: „Egyikünk se gondolt arra, hogy Décsi 'jó-ságával' újabb csapdát készített számomra... gondoskodott arról, hogy a kikapcsolódásomat kérő írás eljusson Riesz István igazságügyminiszterhez.”

(Folytatjuk)

mint a különböző keresztény felekezetek egy vallásközi nagy kezdeményezésre: az egész emberiség integrális, általános fejlődését az ember lelki víziójának az alapján (bázisán) látni meg.

Hivatkozott Mahatma Gandhi, India nagy fiára és Pál apostolra, akik az ember szellemisége alapján hirdették a teljes igazságot az emberről. — „Mi szilárdan azt tartjuk, hogy az ember törekvése a jólétre, a teljes emberi méltóságra, az ő lelki természetének a legmélyéből fakad.” Kifejtette továbbá, hogy a vallások közötti együttműködésnek főleg az istentiszteletre, a szabad nyilvános vallásgyakorlatra kell összpontosulnia. Emellett küzdeniük kell az éhség, a szegénység, a tudatlanság, az üldözés, a diszkrimináció és mindenfajta rabszolgaság ellen.

A repülőtérrel, ahol az államelnök, Giani Zail Singh fogadta, az elnökségi palotáj vezető úton itt-ott katolikus iskolások és egyetemisták integettek; a nagy tömeg nem igen vett tudomást a pápa látogatásáról.

Az Indira Gandhi-Stadionhoz érve, egy 300 főnyi csoport, köztük asszonyok és gyerekek, tüntetett a Szentatya ellen, mondván: hogy „a kereszténységet akarja terjeszteni Indiában.”

FELHÍVÁS AZ ERŐSZAK ELLEN

Arról az emlékhelyről, ahol 28 évvel ezelőtt India meggyilkolt hősné, Mahatma Gandhinak holttestét elhamvasztották, hangzott el a világ összes népe felé a felhívás: „Mint a béke zárandoka jöttem el ide, hogy Mahatma Gandhi, az emberiség hőse előtt tegyem tiszteletmet. Erről a helyről, amely mindörökké egy rendkívüli nagy ember emlékével van összekötve, szeretném kifejezni

magának, egyedül a benne rejlő igazság dinamizmusával.”

A szentmisét az Indira Gandhi-Stadionban tartotta. Beszédében felszólította a püspököket, hogy más vallások erkölcsi és kulturális értékeit mindig tartsák tiszteltben.

KALKUTTA:

„A SZERETET CSEPPJEI A NYOMOR ÓCEÁNJÁBAN”

A Szentatya első útja a repülőtérrel a tízmilliós Kalkutta legnépesebb, de legszörnyűbb nyomortelepéhez, Kalighathoz vezetett.

Ebben a negyedben a kóbor kutyák, a szent tehenek és a szemétdombok közt vájkáló koldusok közt, ott cselleng a halál is. — Kalighat a nagy emberi szemétdomb, amely a gyarmati uralom megfakult pompája mellett, a nyomortanyák rútságát is visszatükrözi, mint valami szörnyű lidércálmot az emberi nem jövője felől.

De Kalighat az a hely, mely a sötétségben a remény egy sugarát is megcsillogtatja, mert ebben a pokolban a keresztény szeretet is bátyát emelt magának Teréz Anya és műve által.

Maga Kalkutta röptere is érdekes városnegyedben, a Dum-Dum negyedben van. Ezen a helyen valamikor a britek muníciógyára feküdt, amelyben dum-dum lövegeket gyártottak (gyalogsági fegyverpatronok ferdén levágott csúcsal, borzalmas sebet okozva).

II. János Pál pápa innét indult egyenesen Teréz Anyához Kalighatba a „Nirmal Hriday” = „A tiszta szív helye” nevű zárandokszállásra. Valamikor a Kali istennő templomához zárandokok szállása volt ez a hely, ahol Teréz Anya 1952-ben az első „Haldoklók Otthonát” berendezte.

Amikor az ember belép a két terem egyikébe és meglátja az összeaszott, piceceken fekvő csontvázakat, az érzések egész káosza hullámszik benne. Borzadály, szegénység, felháborodás és részvétel!

Aztán valami váratlan történik. — Egy kicsi öregasszony lép be, mellén hindu üdvözlésre keresztbetett kezekkel, kékszegélyezett, durván szőtt apácaruhában. Élénk szeme átragyog a szemüvegén: jóság, irgalom és — nekünk úgy látszik — vidámság csillog át rajtuk. A halálos betegekre mutatva, váratlanul azt mondja: „Boldogok! Valamennyien boldogok!”

Teréz Anya nem túloz. A keményszívűség és piszok tengeréből a szeretet és tisztaság egy szigetére mentették őket, hogy legalább mint emberek halhassanak meg. — Pillanatnyilag 130-an vannak olyanok, akiket az utcáról szedtek fel, már önkívületi állapotban. Köztük vannak olyanok is, akik magukhoz tértek az agóniából. Amikor a pápa meglátogatta őket, négyen haltak meg, köztük volt a 22 ezredik ember, aki 1952 óta Teréz Anyánál halt meg. II. János Pál végigment a soraik között, megáldotta őket, soknak végigsímogatta a fejét, egynél segített etetni. Kint, az otthon előtt, fel volt locsolva és kisöpörve az elkerített tér, egy kis tribün is emelkedett rajta és a hozzá vezető járdát még az utolsó pillanatban kipflaszterozták a Szentatya tiszteletére.

Hogyan jutott Teréz Anya arra a gondolatra, hogy a haldoklóknak ott-hont emeljen? — Elbeszélte ő maga egy angol újságírónak, Malcolm Muggeridge-nek: Egyik nap fölszedett Teréz Anya egy utcán haldokló asszonyt, akit a patkányok és a hangyák már kikezdtek, és elvitte a kórházba. Csak azért vették fel, mert Teréz Anya addig nem volt hajlandó elmenni. A kórházból egyenesen a kerületi előljáróság-ra ment és kérte őket, adjanak neki egy helyet, ahová ő ezeket a szerencsétleneket az utcáról fölszedhesse és elvihesse meghalni. — „Az előljáró elvitt engem a Kali templomhoz, oda, ahol az istennőhöz zárandoklók megpihenni szoktak. Üres épület volt ez. 'Dormashalah'-nak hívták; megkérdezett, akarom-e ezt?”

A Teréz Anya által alapított kongregációt a Felebaráti Szeretet Misszionáriusainak nevezik. De többek, mint amit a nevük mond. Ők fogadalmat tettek arra, hogy egész életüket visszavonhatatlanul a „szegények legszegényebbe” szolgálatára szentelik. Nemcsak ételt, ruhát és szállást adnak ezeknek a szegényeknek, hanem azt, amire ezeknek Teréz Anya szerint még sokkal nagyobb szükségük van: a szeretetet, amely meggyőzi őket, hogy nincsenek kitaszítva, hanem befogadva ezen a világon.

Így szedegetik össze, nemcsak Kalkuttában, hanem máshol is a világon, a haldoklókat az utcákon és viszik el egy „Nirmal Hriday”-ba, a „Tiszta Szív” helyére. Így keresnek ők a születésnőknél, sőt a személtládákban is, elhagyott csecsemők után, és ápolják őket a „Shishu Bhavans” = „Nemkívánt gyermekek” otthonában. Lepraállomásokat is gondolnak.

Borzalmas elgondolni: a tízmilliós városban több mint egymillió ember él otthon nélkül! Még mindig ezrével halnak meg emberek az utcán, az aszfalton, ahol születtek és tengették nyomorult életüket. Teréz Anya — ha a tömeget vesszük — nem tudott változtatni ezen a mérhetetlen nyomoron. — Ő

(Folytatás a 4. oldalon)

CSER-PALKOVICS ISTVÁN SJ.:

Árpádházi Szent Erzsébet

II. rész

EMBERSZERETETE NEM HUMANIZMUS VOLT CSUPÁN

Transzcendentális síkra emelte azt Erzsébet istenszeretete, a betlehemi Kisdéd szorultságának átélése. Megvolt benne a gyermek tisztasága, a szeretet zsenialitása és a szent makacssága. Ida Fr. Görres mondta róla: „áthatotta az ajándékozásnak szinte vad szenvedélye”.

Érthető, hogy Erzsébet magatartása a rokonság nagy ellenszenvével találkozott. Különösen sógornője, Ágnes utasította el Erzsébet új, idegen szokásait és ezt tapintatlanul a szemébe is mondta. Leánykorában anyósától kellett hallania: „Te a cselédek közé való vagy, nem hercegnők közé!” Heinrich Raspe, a sógora, a későbbi tartománygróf a kíméletlenségig fokozta merev ellenállását ve-

A SZENTATYA INDIÁBAN

(Folytatás a 3. oldalról)

maga mondta egyszer: „Amit mi teszünk, csak egy csöpp az óceánban” — de hozzátette kedvesen: „De az egész óceán is cseppekből áll!”

*

II. János Pál indiai útját Új-Delhi-ben. — India legnagyobb fiára, Mahatma Gandhira hivatkozva — kezdte meg; most Bombayban február 9-én, ismét az ő erkölcsi tanításával fejezte be.

A pápa eddig elkerülte az egyik legkényesebb indiai problémát, a túlszaporodást. Most, itt az indiai út végén, mégis előhozta a kérdést.

„Az emberi nem továbbplántálásának aktusát az ember érdekében az egész világon erkölcsi ellenőrzés alá kell vonni. Hogy történhetik meg ez az ellenőrzés? — Mindenesetre nem erkölcs-telen és mesterséges megakadályozással, hanem fegyelmezett étellel és önkontrollal. Erkölcsi eredmények csak morális megtartóztatással érhetők el.”

Ez a mély meggyőződése az Egyháznak is. Ezenfelül mindenütt a család és a társadalom feladata marad az emberi élet szentségét a fogamzás pillanatától kezdve hirdetni. Az emberiségnek mindent el kell kerülnie, ami az életet megsebezheti, gyengítheti, vagy megsemmisítheti. — Itt, ebben a 8 milliós nagyvárosban, az arab tenger partján, a Shivai parkban, háttal Bombay nagy nyomornegyedével, mutatott rá a pápa a gyors nagyvárosi fejlődés szörnyű következményeire: a túlszűfolt nyomornegyedekre, lakásproblémáival és munkanélküliségével. Ilyen körülmények között erkölcsileg ép és egészséges családi élet, ami pedig minden társadalom alapja, nem lehetséges.

A bombayi és előző nap keralai szereplése volt a Szentatya indiai útjának a csúcspontja. Az utat, amerre a pápa elhaladt, mindenütt százezrek szegélyezték, lelkesen ünneplve II. János Pál pápát. — Ez a „crescendo” is ékes bizonyítéka annak, hogy mennyire fölengedett, sőt fölmelegedett, India népe a látogatás folyamán.

*

II. János Pál pápa Indiából visszatérő gépe Róma fölé érve, nem tudott leszállni a város felett dúló hóvihar miatt. Ezért a gép visszafordult Nápoly irányába és szerencsésen leszállt a nápolyi repülőtérre. Onnét a Szentatya vonaton folytatta útját Róma felé — és szerencsésen meg is érkezett. H. F.

le szemben és nagy része volt Erzsébet „szentté kínzásában” — jegyezte meg valaki. De a többi rokonok is gúnyolódtak vele, akiktől szellemben már réggen különvált és akikkel állandóan szaporodtak konfliktusai. A hesseni nemes-ség sem kímélte, rágalmaival és megvetésével támadva őt. Senki sem váltott szót vele és sorsára hagyták.

Egyik életírója (Cäsarius v. Heisterbach) a való helyzetet tárta fel, amikor azt írta, hogy a nemesség nem tekintett föl elismerően Erzsébetre és nem csodálta meg, mint „Teutonia dicsőségét”. Különben is ez a dicsőret (Gloria Teutoniae) a középkori himnuszoköltészet egyik termékeiből való és ugyancsak elkésett dicsőretnek számít. A nemkatolikus Walter Nigg (Erzsébet mai életírója) mondta erre: „Az ószövetség próféta-ait is megölték és számukra emléket állítottak”.

A korabeli és újkori, modern, de negatív megítélésekre az jellemző, hogy az átlagos emberi észjárás „okossága” sohasem volt kiindulópontja az elmélyült kereszténységnek. És Erzsébet azokhoz a keresztény balgákhoz tartozott, akikről Szent Pál oly mélyértel-műen szólva, a világ szemében balgaságnak tűnő keresztől azt mondja, hogy az az Isten ereje számunkra. Erzsébetet éppen ez a balgaságnak látszó hősies-sége emelte az életszentség fényébe.

KERESZTJEIBŐL ÉLETE VÉGÉIG BÖVEN KIJUTOTT

Az ismét gyermeket váró Erzsébet megtalálta férje ruhái között azt a keresztjes-jelvényt, amely Lajosnak a II. Frigyes keresztjes-hadjáratában való részvétel kötelezettségét jelentette. Emberfeletti küzdelmébe került, amíg meg-egyezésre tudtak jutni és Erzsébet maga erősíti fel Lajos ruhájára a kereszt-tes-lovagok jelvényét. Közös imában fordultak Istenhez erőért akarata elfogadásához, születendő gyermeküket pedig Isten szolgálatára ajánlották. (Ez volt harmadik gyermekük, a boldoggá-avatott Gertrud, az altenbergi apáca-főnöknő). Erzsébet két napra útra kísérte el férjét és csak akkor tudott búcsút venni tőle. Amikor pedig halálhírét vette, vigasztalan lett, fájdalma hangos érzelmi kitörésekben nyilvánult meg. S ettől kezdve fekete gyászruhát viselt.

WARTBURG VÁRÁBAN

Lassan tarthatatlanná vált Erzsébet helyzete. Heinrich Raspe, a sógora zárolta vagyonát, nem érintkezhetett szándéka szerint szegényeivel és betegeivel. Nem élhetett lelkiismerete szabadságával s a főúri asztal étrendjének betartását követelték tőle. Merész elhatározással, menekülésszerűen, önként távozik rokonai köréből, gyermekeivel és néhány kísérőjével együtt. Éjjel, drámai körülmények között lépett ki a bizonytalanságba, nem tudva, mi vár majd rá. Az egyik vendéglő üres kamrájában húzza meg magát, ahol előbb ser-tések voltak. Ezen az éjszakán látomásában Krisztus jelenik meg, a szolga alakját felvett Istenfia és azt mondja neki: „Ha te nálam akarsz lenni, én veled leszek!” Ebből a benső kapcsolatból forrásozott szokatlan, merész élet-vitele.

Ez volt első lépése a régóta áhított igazi szegénység eszméje felé. Az eisen-achi ferencesek kápolnájában élénkel-ték a Te Deum-ot annak örömére, hogy

Erzsébet immár szabadnak érezhette magát. Igazi nincstelenségben, eltaszítottan. A vallomástevők szerint: „... meg-fosztva minden ideigvalótól, sokféle tes-ti vezeklésben követte Krisztust”.

TÖBBSZÖR VOLTAK LÁTOMÁSAI, JELENÉSEI

Nem a fáradt idegrendszer és a testi kimerültség okából. Ezek igazolták a természetfölötti világgal ápolott intenzív kapcsolatait. Tartalmukról még bizalmasaival sem beszélt, csak azt említette, hogy ilyenkor nagyon boldognak érezte magát. Ezekről leghűbb társnője, Isentrud számolt be a szenttéavatási bizottság előtt. A följegyzett vallomást a bollandisták (jezsuita egyháztörténészek) adták ki. (Revelationes Beatae Mariae factae Elisabeth filiae regis Hungariae.)

Bírta a bűnbánat könnyeinek adomá-nyát és ennek kapcsán sohasem változtak el arcvonásai. Megfigyelői mondták, hogy a benső örömtől s vigasztalástól többször fénylett az arca. Tudatosan igyekezett átélni Isten jelenlétét, így sohasem volt egyedül.

Wartburgból való távozása után, az 1227—28-i telet sok nélkülözés közt Eisenachban töltötte, majd átmenetileg egy apáca rokona, később nagybátyja, Egbert bambergi püspök vette magához. A főpap új házasságkötésre akarta rábírni Erzsébetet, de ő határozottan elutasította a tervet; fogadalmára hivatkozott s azt mondta, hogy inkább az orrát vágja le, semhogy egy férfi ölelését eltűrje.

Jól tudta, hogy a szegénységbe és nyomorba nem viheti magával gyermekeit, és a legnagyobb szeretettel gondoskodott jövőjükről. A még karonülő kis Gert-ruddal gyalog teszi meg az ötórás utat az altenbergi zárdáig, hogy jó nevelést biztosítson számára. A zárdát ezért még sajátkezű gyapjúfonással is támogatta. (Ilyen munka közben lepték meg a királyi apától hozzá küldött magyar követ-ség tagjai, hogy a sínylődő Erzsébetet visszavigyék Magyarországra. A küldöttség vezetője, Bánffy gróf azonban hiába érvelt, Erzsébet nem tért vissza hazai rokoaihoz.)

Isten kedvéért még legkedvesebbjeiről, gyermekeiről is kész volt lemondani, hasonlóan az ószövetségi Ábrahám áldozatához a Mória-hegyén. Erzsébet azt kérte Istentől, hogy gyermekeit ne szerethesse jobban, mint egyéb ember-társait; ez az imádsága sok könnyébe és benső vívódásába került. Heroikus imáját meghallgatta Isten és volt lelki ereje elmondani környezetének, hogy gyermekei sorsát Isten kezébe tette le. És éppen ezen az áldozatán keresztül vált testi értelemben vett anyasága lelki (szociális) anyasággá, hogy minden gyermekre árasztassa anyai szíve melegét. Végző lépése volt ez Krisztushoz vezető útjában: teljesen szakítani a világgal, hogy egészen Istené és a rászorultaké lehessen. Életének ezt a rejtélyét is az ő önmegsemmisítő istenszeretete magyarázza meg. Tudatosan vállalta korának üdvösségszerző aszkézisét. Ha megszüntetni nem is, legalább bizonyos mértékig csökkenteni akarta az emberi nyomorúságot. Az áldozatok maximumát követelő ez a szeretete a cselekvő irgal-masság hőisévé emelte. 1228 nagypén-tekén az eisenachi ferences templomban ünnepélyes fogadalmat tesz és ennek értelmében lemond a világ minden pom-

pájáról, rokonairól, gyermekeiről, még a saját akaratáról is, és mindarról, amelynek elhagyását Krisztus a szentírás-ban ajánlja és az evangéliumi tanácsok (szegénység, tisztaság, engedelmisség) követésére kötelezi magát.

ANYAGI HELYZETE

Férje temetésekor ismét találkozik ro-konaival és ekkor kerül sor anyagi hely-zetének végleges rendezésére. A pápai megbízatás birtokában gyóntatója és egyúttal védője, Marburgi Konrád ve-zette a tárgyalásokat. Ezek értelmében Erzsébet nagyszegű anyagi és pénzbeli kárpótlást kapott és özvegyi székhelyé-re, Marburgba költözött. Ott, a mai Erzsébet-templom helyén kórházat épít-tetett s ezt kívánságára a kápolnával együtt asszisi Szt. Ferenc tiszteletére szentelték, jelül a szent özvegy ferences lilikiséghez való tartozásának. Felöltötte a ferences harmadrend szürke ruháját, hogy mint nővér a világban (soror in saeculo) egészen az imaélet gyakorla-tainak és a szeretet szolgálatának éljen. Az ugyancsak fogadalmas, szürkeruhás kis kórházi közösség Erzsébet vezetésé-vel a kórházat csakhamar a környék merőben új, híressé vált szociális intéz-ményévé fejlesztette ki. Messziről jöttek Marburgba a betegek és kétségbeesettek, a fertőző betegségek és nyomor áldozat-ai, akik közül sokat testben és lélekben gyógyultan bocsátottak el.

Erzsébet két hű szolgálójával a kórház mellett épített favázas vályogházban lakott, egyszerű ruhában járt és sovány kosztot élt. Megdolgozott mindennapi kenyérért: gyapjút font s jövedelméből még másoknak is juttatott. Szegény akart lenni és a legszívesebben koldulni ment volna, amit gyóntatója tiltott meg neki. Hogy Erzsébet még az udvari élet éveire se emlékezhessen, két régi hű társ-nőjét is elvette mellőle és két nehézter-mészetű nőt rendelt helyükbe, hogy a türelem és engedelmisség erényében ga-korolja magát.

ERZSÉBET HALÁLA

Kórházában 1228—31 között szol-gált Erzsébet szegényeinek és betegei-nek; a testi-lelki küzdelmekben bár ed-zett, de végül is kimerült test nem bírta legyőzni a magas lázzal járó súlyos be-tegtséget. Két hétig tartott küzdelme éle-téért. Utolsó napjaiban a szentírás gon-dolatkörében élt, amelyet jól ismert. Konrád lelkiatya meghallgatta szent-gyónását; végrendeletet nem hagyott hátra, mert semmije sem maradt. Előre megmondta halála napját, óráját. Héves küzdelmei voltak a sáttannal: háromszor haragosan utasította el. Az utolsó éj-szakán földöntúli öröm és mély meg-hatottság töltötte el. Istennek ajánlotta a körülállókat, majd így szólt: „Íme, eljött az idő, amikor Isten magához hív engemet”. 1231 nov. 16-ról 17-re vir-radó éjjel halt meg. 24 éves volt ekkor. Három napig feküdt ravatalán és nov. 19-én kórháza kápolnájában temették el, ott, ahol ma a templomban síremléke áll.

(Folytatjuk)

MAGYAR LEKGYAKORLAT NŐVÉREK RÉSZÉRE

Az Isteni Megváltóról nevezett magyar nővérek linzi Szent Margit Otthonában ez év júliusában ismét lesz magyar lelki-gyakorlat nővérek számára

1986 július 5-től 12-ig.

A kurzus 6 napos: a megadott napon este kezdődik, és a hetedik nap regge-lén a szentmisével fejeződik be. A lelki-gyakorlat vezetője egy Jézustársasági atya. — Jelentkezni lehet: Schwester Pro-vinzoerin St. Margit-Heim, Senefelder-str. 6, A-4020 Linz.

ÚJVÁRY GÁBOR:

Barangolások Szlovákiában

Verőfényes a nyári reggel. Az utas Parassapuszta határátkelőhelyen elhagyja az országot és csehszlovák területre lép. Pillanatok múlva felbukkan a magyar és szlovák nyelvű helység névtábla — Ipolyságon vagyunk. Az út nem zsúfolt, kedves, hangulatos tájak közt vezet északra. A házak általában ápoltak, a templomokat kitatarozták és környezetüket az emberek gondosan karban tartják. Az első kilométerek kétnyelvű útjelzői, község nevei után minden magyar jelzés, felirat eltűnik. Még a hirdető oszlopokon sem található magyar szöveg. Ahogyan az utat egyre magunk mögött hagyjuk, világosan kitűnik: Itt szándékos magyartalanítás folyik — olyan formában és ütemben, mintha záros határidőre kellene végrehajtóknak mindezt befejezni.

*

A mai Csehszlovákia lassan, de biztosan kivívja magának azt az egyáltalán nem hízelgő címet, hogy Európa egyik ellenszenves rendszerévé válik. Olyanná, amelynek gyakorlatát nem csak nyugaton teszik kemény bírálat tárgyává, de amelyre még „keleti testvéreinek” egy része is megvetően és indulattal tekint.

Egy beszélgető partner közlékenyebbé válik. Mondja, hogy az ország mai vezetője, Gustav Husak 1945 után hangozó hirdetője volt a szlovákiai magyarok totális felelősségre vonásának és kitelepítésének. Akkor arról cikkezett, hogy amit lehet, lakosság cserével kell megoldani, a fennmaradó részt pedig egyszerűen át kell tenni a magyar határon. Nem rajta múlt, hogy mégsem így történt! Így is 1945—48 közt a szlovákiai magyarság mintegy két és fél %-át, több, mint 18.000 magyart csehszlovákiaellenes tevékenységgel megvádolva bíróság elé állították, többségüket súlyosan elítélték. Olyan magyarokat is, akiknek semmi közük nem volt a Tiso rendszerhez, avagy Jaross Andor népelenes politikájához. Azokban az években 40.000-nél több magyart maroknyi csomagjukkal kíméletlenül áttettek a határon, de több ezer fiatal, aki félt az elhurcolástól, éjszakánként átgázolt a határfolyókon, hogy életét mentse.

A beszélgetés más alkalommal az 1968-as megszállásra terelődik. Gustav Husak egykori pozsonyi kávéháziasztaltársaságának tagja állítja, hogy Gustav Husak, Vasil Bilak, Alois Indra, Martin Dzur és még 3—4 társuk már az 1968 augusztusi „paktum megszállás” előtt legalább egy héttel pontosan tudott a tervekről, sőt annak részleteit egy szűk körrel egyeztetették is. A szovjet, kelet-német, lengyel és magyar megszálló erőkkel mintegy 500 főnyi titkos szolgálatos erő is érkezett, akik két hónapon át Csehszlovákiában dolgoztak a „prágai tavaszban” közreműködő erők felkutatásában és felszámolásában.

A szlovákiai magyarok valóságos számát — akik magukat minden megpróbáltatás ellenére magyarnak vallják — 650.000 főre becsülik. A módszeres zaklatás, majd az üldözés időszaka már a 70-es évek közepén kezdődött, de indulatos formában, átfogóan, szervezeten és érezhető tervszerűséggel 1980-tól szüntelenül tart. A szlovákiai magyarság döbbséget, megrettent és érthetetlenül áll amiatt, hogy a mai magyar vezetés nem igen akar érdekükben szót emelni, védelmükben határozottan fellépni.

Elmondja: A magyarok elleni uszítás, helyi gyűlölködés mindennapos. Vannak

esetek, amikor a magyarokat, magyarul beszélőket üzletekben nem hajlandók kiszolgálni. Amíg Csehszlovákiából hente tízezerszámra Magyarországra érkező bevásárló turisták hatalmas csomagokkal megpakolva — a budapesti Skála és más áruházakat valósággal kifosztva — térnek haza, az idelátogató magyar turistákat okkal, ok nélkül végzálják cseh oldalon és ott okoznak nehézséget, ahol tudnak. Pedig a szlovákok nem panaszkodhatnak! A magyarországi — egyötödnyi — szlovák mindent megkap nemzeti kultúrája, nyelve ápolásához.

SIK SÁNDOR (1889 – 1963):

A kereszttúton

*Megy a Jézus a Kálváriára,
Fejében a töviskoronája.*

*Véres rózsák verték ki a testét.
Megy a Jézus, viszi a keresztyét.*

*Most először roskadt el alatta,
Vad pribékek keze fölrángatta.*

*Szeges szíjnak a húsába tépnek,
Borzalommal kísérik a népek.*

*Szeges szíjnak csontig elvenbe.
Jön az úton Szűz Mária szembe.*

*A szeméből mennek mosolyognak,
De szívében hét tűre pokolnak.*

*Nézi Jézust, nézi a keresztyét,
Azt a véres, verejtékes orcát,*

*Azt az Arcot, azt az édes-egyet,
Aki az ő testéből testedzett.*

*Kis Betlehem boldog éjjelében
Ő ringatta ámuló ölében,*

*Ő mosott rá, főzött és dagasztott,
Ágya szélén de hányszor virrasztott!*

Egy pozsonyi magyar „öregdiák” így summáz: „Szlovákiában öt év óta a legnyíltabb akció folyik a magyar tanintézeti oktatás erőszakos visszaszorítására és meghatározott időn belül történő végleges felszámolására. 1938 körül mintegy 800, 1950-ben 650, 1984-ben már csak 250 magyar tanintézet működött. Egy magyar középiskolás eljuthat az érettségiig, de ez egyáltalán nem jó ajánlólevél a későbbi elhelyezkedéshez és rendkívül megnehezíti az egyetemre, főiskolára történő bejutást. Szlovákiában magyar egyetem, főiskola nincsen, a magyar kultúrintézetek hiánya, a kultúracsoporthoz rohamosan apadó száma egyre nehezebbé teszi a magyar kulturális élet fenntartását, egyre csüggedőbbé azokat, akik a szlovákiai magyarság megmaradását szívügyüknek és nemzeti ügynek tekintik. Nehéz és szűkűlő a szlovákiai magyar sajtó, valamint könyvkiadás lehetősége is. A Magyar Jogvédő Bizottság próbálja a kisebbségi érdekeket védelmezni, de tevékenysége mérsékelt eredménnyel jár a hatóságok elzárkózó magatartása miatt. Husakot és magyarfaló társait több tény is bősztíti. Durai Miklós tiltakozó akciója a magyarellenes iskolapolitika miatt, a tízezer aláírást eredményező tiltakozó akció, a magyarországi másként gondolkodók akciói a szlovákiai elnyomó politika ellen, a veszélyesnek tűnő összhang a Charta 77 és a magyar Szamizdat tagjai közt egyre jobban felszólalja a hangulatot”.

Az érdeklődő megtudja, hogy Szlovákiában az egyház helyzete és a hitélet lehetősége lehangoló. Pedig a szlo-

vák mélyen katolikus és hívő nép, amelynek számtalan jelével lehet találkozni. Ott nincsen otthon feszület, Jézus Krisztus kép, egyházi ereklyék, ima és zsolozsmás könyv nélkül, nincs a család és az egyén életében olyan mélyenszántó esemény, ami ne Isten nevével és fohással lenne kapcsolatos. De ennek az egyházi- és hitéletnek egészen különös és merev szabályai vannak. Az egyház egész szervezetét erőszakkal, a hívőket feledtetéssel szoktatták le arról — legalábbis mindent megkísérelnek ennek érdekében — hogy globuszunkon a katolikus egyház központja

*Ruhácskát szötte, fonta, foldta,
Haj pedig már akkor is de tudta...!*

*Ó hogy nézte távolodó képét,
Mikor elment, három éve, végképp!*

*Nézi most is, rogyadozó testtel,
Kicsi fiát a szörnyű kereszttel.*

*Nézi, nézi fátyolodó szemmel.
Megy a Jézus, utána a tenger.*

*Véres úton, végestelen hosszan:
Tenger ember, férfi, gyerek, asszony.*

*Véres tajték veri ki a mesgyét.
Valamennyi viszi a keresztyét.*

*Nem hiányzik senki sem a sorból:
Legelő a tizenkét apostol,*

*Utánuk a számolatlan ezrek,
Ködbevesző végtelen keresztek.*

*Ott piheg a sok máj szegény is:
Édesapám, édesanyám, én is!*

*Hétfájdalmas, nézz ide miránk is,
Krisztus Anyja, légy a mi anyánk is!*

a Vatikán és Szent Péter földi helytartója a pápa. Erről olvasni sehol nem lehet, még szószékről említeni is nagy veszélyt jelent. A papságot alsó szinteken még csak megtűrik, mert azok — egyházmegyei vezetés hiányában — teljes elszigeteltségben élnek híveik közt életüket és teszik mindennapi dolgaikat. De ez a papság is fogyó és megfelelő utánpótlás a mai viszonyok közt aligha képzelhető. Ebben a vaskézzel kezben tartott egyházban a párt és állami vezetés arra számít, hogy az egyház fokozatosan veszít vonzóerejéből, a hit valóságos értékeiből és idővel olyan hagyománnyá válik, ami, mint valami szlovák népszokás, már kevés veszélyt jelent a kommunista párt elvi és gyakorlati politikájára.

Vannak reményt keltő tünetek is! Minden elnyomás ellenére egyre több az illegálisan készült és hívek közt terjesztett hitvédelmi kiadvány, bátorító felhívás. Vasárnaponként a miséken növekszik a fiatalok száma és ifjú katolikus aktivisták járják Szlovákiát, hogy az egyház helyzetéről tájékoztódjanak és tájékoztassanak. De mindez nem feledtetheti, hogy az egyház Csehszlovákiában az állami terror nyomása alatt kényszerül élni.

A szlovákiai barangolások során bizonyosságot szerezhethet az ember, hogy ott nem csak a magyarok szüntelen elnyomása folyik. Olyan kulturális barbarizmusnak lehettünk szemtanúi, amire Közép-Európában aligha van példa. Kasától Pozsonyig, Ipolyságtól Rózsahegyig mindent, ami nem szlovák emlék, gyökeresen igyekeznek eltüntetni, hogy

a felnövekvő és a következő generáció ott már semmiféle más nemzeti kultúra nyomára se leljen.

Poprád, Lőcse, Késmárk, Igló festői kis városok utcáit járva, az embert a történelem számtalan emléke lengi körül. Itt 43 évvel ezelőtt zsidók tízezreit vagy helyben mészárolták le, vagy a néhány száz km-re fekvő Auschwitz-Treblinkában hamvasztották el. 1945 után a szó legszorosabb értelmében megtizedelték a szászokat, ezeket öngyilkosságba és halálba hajszolták, a megmaradtakat embertelen brutalitással zavarták el. Magyarok tízezreitől vették el házaikat, javaikat, sajátították ki történelmi emlékeiket és tették őket földönfutóvá. Egykor takaros otthonok, magyar műemlékek siralmas állapotban vannak. Szembeötlő és elszomorító, hogy az egykori magyar polgári és nemzeti házakba, a szász iparosok otthonaiba, zsidó kereskedő házakba távoli peremterületekről átköltözött cigányokat telepítettek — nyilván úgy gondolkodva, hogy azok majd gondoskodnak arról, hogy a mű- és kultúremlékeknek nyoma se maradjon. Eközben a lakásokra várókat a város peremén emelt „gigantikus szocialista lakótömbökbe” tömörítik.

Aki Késmárk belvárosi utcáin sétál, Lőcse főterén szétnéz, meghökkenve látja a polgárházak ablakaiból mindenütt kitekintő cigányfejeket. Valójában az a legdöbbenetesebb, hogy milyen módszeresen és gyönyörrel verik szét egykori szász iparosok remekbeszabott céhtábláit és céhjelvényeit, a magyar házak falán még fellelhető emléktáblákat és feliratokat, malteros simító kanállal hogyan tüntetik el pillanatok alatt zsidó házak, volt zsinagógák mózesi kőtáblákat szimbolizáló ornamentumait.

Egy idős szász asszony — aki szlovák férje miatt maradhatott — gondosan szétnéz, majd halkán suttogja a Thököly Imre kuruc fejedelem hamvait őrző késmárki templom bejáratánál: „Itt maguk ne keressenek magyar, szász, vagy zsidó emlékeket. Mindezeknek örökre vége. Az utolsó ilyen emlékekre — ha látni akarják — itt, ott még a temetőben rátalálhatnak, de csak addig, amíg azokat is ki nem szántják, el nem söpri onnan”.

A pozsonyi „öregdiák” így zárta szavait: „Mi az utolsó képviselői vagyunk itt egy valaha virágzó magyar kulturális korszaknak. Gyermekünk ebből már mit sem éreznek. Ezért, aki magyar nő, az eljövendő itteni kornak aligha akar magyar gyermeket szülni. A ragyogó és európai méreteken is gazdag történelmi Pozsonyból most szedett-vedett, színvonalában döbbenetesen lezüllesztett, koszos és elhanyagolt város lett. Mi itt gettóban élünk és így él mindenki, aki nem szlovák, vagy cseh. Amikor 50 éves érettségi bankettunkat tartottuk, alig voltunk képesek egy kávéházi külön termet találni, mert magyar bankettezőknek illet nem szívesen adnak ki. De a lelünkön kötötték, hogy még emelkedett hangulatban sem énekelhetünk magyar dalokat, mert az rájuk és ránk is nagy kellemetlenséggel járhat. Így mi, a hatvanévesek, csak dűdölve és könnyezve emlékezhettünk csodálatos ifjúságunkra”.

*

Gustav Husak egykori pozsonyi ügyvéd, aki soha nem vetette meg az italt és az éjszakába nyúló kártya csatákat, aki jól értette a magyarokat, zsidókat és németeket szidalmazni, aki megvet és lenéz minden érzelmet és emberséget, mit tanult valaha az egyetem emberjogi fakultásán?

Hazai figyelő

AZ OSZTRÁK ALLAMELNÖK ÉS KÁDÁR JÁNOS TALÁLKOZÓJA

Rudolf Kirchschläger és Kádár János, az MSZMP első titkára között december 11-én újabb találkozóra került sor az osztrák határmenti Klingentbachban. — Államfői szinten ez volt a harmadik határmenti találkozás. Az első 1972-ben, a második 1984-ben.

A találkozás a klingentbachi határállomáson kedélyes légkörben történt. Az út onnét Rusztra vezetett, ahol több mint másfél óráig folyt a bizalmas beszélgetés a két állam közötti kapcsolatokról és a nemzetközi helyzetről. Az ezt követő közös ebédet rögtönzött sajtókonferenciával előzte meg.

Kádár megköszönte a szívélyes fogadtatást, emlékül a budapesti Országházat ábrázoló afaragványt nyújtotta át.

Rusztól Doborjánba (Raiding) vezetett az út Liszt Ferenc szülőházához, ahol Kéry Theodor tartományfőnök magyarázta a vendéget, majd Kirchschläger átnyújtotta Kádárnak Liszt Ferenc 12. rapszódiajának az 1851-ben kiadott ösnyomtatványát. Aztán megtekintették a múzeumnak berendezett szülőházat. Onnét Kirchschläger elkísérte vendégét Kereszturig (Deutschkreuz), a határig, aki Kópházánál tért vissza Magyarországra.

AUSZTRIA TETT 1956 ÓTA A LEGTÖBBET MAGYARORSZÁGÉRT

1956 őszén Ausztria tömegesen fogadta be a hazátlan magyarokat, segítette meleg étellel, szállással és — ha kellett — ruhával is. Ausztria az egyetlen nyugati állam, amely 1956 október 28-án felhívással fordult a Szovjetunióhoz, hogy rendezze békés úton viszonyát Magyar-

országgal. November 11-én Raab kancellár a Szovjetuniót súlyosan vádolta a magyar féikelés vérbefolytásáért. 1957. január 20-án követelte Magyarország semleges státusának elismerését. — Amikor pedig az 1970-es években megnyílt a „nyugati kapu” Ausztria felé, nemcsak a kulturális és gazdasági kapcsolatok mélyültek el Ausztriával, hanem különösen a személyes embertől-emberhez való kapcsolatok is.

EGY HOZZÁSZÓLÁSHOZ

Az „Új Ember” január 5-i számában közölt cikkhez, a négymillió magyar abortusz számhoz, nagyon sokan szóltak hozzá. Volt olyan meglátás is, hogy nagyon le lehetne csökkenteni a számot, ha az ország egész területén olyan házakat létesítenének, ahol meghúzhatnak magukat — ameddig újra tudnak dolgozni és keresni — azok a leányanyák, akik terhességük miatt lehetetlen anyagi vagy erkölcsi helyzetbe kerültek, vagy szégyellik a terhességet.

Ha ezekben a házakban az édesanya és a születendő gyermek tartósabban biztos védelmet találnának, ez a probléma megoldható lenne.

Ezzel kapcsolatban utalunk januári cikkünkre: „Életképek Formázóról”, ahol szó van a katolikus plébániák mellé rendelt ún. Lucia-központokról. Ezek éppen olyan állomások, amelyek teherbe esett lányok és jövődő gyermekük tartós védelméről gondoskodnak.

Ugyancsak márciusi számunkban adunk hírt Indiában a Shishu-Bhavan „Nemkívánt gyermekek otthona”-ról, amelyeket Teréz Anya létesített.

Tudjuk, ismert okokból, az Egyház Magyarországon most erre képtelen. De ott van az állam. Ő tudna és neki kellene segítenie, ha a magyar jövő kérdése igazán érdekli.

MÁR CSAK TÍZEN VANNAK

Az „Életünk”, hasábjain ismételtelen adunk hírt a Szovjetunióhoz esett Kárpátalja súlyos vallási helyzetéről. — A legtöbb 11 kárpátaljai katolikus papról írtunk. Budapestről kaptuk a szomorú hírt, hogy már csak 10 papjuk van, mert múlt év december 2-án elhunyt Galambos József, huszti esperes plébános, a Szovjetunióban élő katolikus magyar papság vezető egyénisége. Galambos József 1913-ban született és 1934-ben érettségizett Szentgotthárdon. A teológiát a budapesti egyetemen végezte s 1939-ben szentelték pappá. Mint szatmári egyházmegyei, Pusztadoboson, Nagyecson és Beregszászon volt káplán. 1942-ben a benei plébániát bízták rá, ahol mindjárt templomot épített. Alig fejezte be a templomot, letartóztatták s mint a „Vatikán kémjét” az Északi Sark mögé, a vorkutai szénbányákba küldték kényszermunkára, ahonnan hét évi bányamunka után 1956 végén térhetett vissza Kárpátaljára.

Dolha, Tiszaújlak, Szlatina és végül Huszt voltak további állomáshelyei. — Ha Vorkuta és a további állomáshelyek beszélhetnének! — Nyugodjék békében!

MEGJELENT AZ ÚJ MAGYAR EGYHÁZMEGYEI KATEKIZMUS

A veszprémi egyházmegye kiadta 2 katekizmus-könyvét: „Jézushoz megyünk”, „Jézussal élünk” címmel. 60 ezer példányban. A hittankönyveket néhány nap alatt elkapták. Ez a két hittankönyv Hamvas Endre püspök által összeállított és még a Zsinat előtt megjelent két hittankönyvnek javított és bővített kiadása. A kiadásnál vezette az egyházmegyét

Az Egyház életéből

SZENAI SZENT KATALIN

A sienai kelmefestő lánya, Szent Katalin, diákkorom óta vonzott, mikor először olvastam az életrajzát. Csodálatos élelátása és kedélyi gazdagsága mellett egyszerű, nőiesen vonzó és meleg egyénisége volt; a XIV. századi Európában minden jeles nagy emberével levelezett olyan kérdésekben, amelyektől nemcsak az egyház, de az egész európai élet békéje és jövője függött.

Leveleit egyszerre négy apácatestvérnek diktálta, sokszor különböző témáról és mégsem veszítette el soha a fonalat. — Nemcsak kora diplomáciai életének állt a középpontjában, hanem az egész szellemi életét befolyásolta. Fiatal csodálóinak egész serege vette körül, amerre csak megfordult. Ezeknek külön nevei is adtak: „Catherinai”, „Szent Katalin rajongói”.

Vegyük csak elő egy-két mondását: „A szeretet, ha alázatossággal és engedelmisséggel párosul, életet teremt. — A gőg viszont az önimádat és az engedeletlenség által életet pusztít.” — Vagy például ez a zseniális mondása: — Az ember Szt. Ágostont sejtene mögötte, pedig ez a fiatal sienai leány mondotta: „Intelligitur corde, non mente”. — Szabadon fordítva: „Az ember csak azt zárja magába igazán, amit a szívével ért meg, nemcsak az eszével”. — Meghalt Rómában, 1380-ban.

Sienai Szent Katalin Rómában a Maria Minerva templom főoltárában, üvegkoporsóban nyugszik. Még ott is feltűnő, szép szőke haja.

— r — c

RÓMA VÁROS PROBLÉMÁI

II. János Pál pápa fogadta Róma polgármesterét és a Városi Tanács tagjait. A pápa arra hívta fel Róma vezetőinek a figyelmét, hogy ma különösen az ember szolgálata legyen a városvezetés főszempontja. — Az építőipar válsága a szegényebb népcsoportokat arra kényszeríti, hogy szükséglakásokban éljenek. A lakáshiány viszont megakadályozza a fiatalokat, hogy családot alapítsanak. A környezetszennyeződés, a

az a szempont is, hogy az erdélyi, szlovákiai és jugoszláviai magyar hitoklások is, csekély változtatással, a Hamvas-féle hittankönyveket használják.

Az új hittankönyvek megfelelnek a Hitvani Kongregáció óhajának is, miszerint ki legyen fejtve a Hitvallás, a Miatyánk, a Tízparancsolat, valamint az Egyházzól és a hét Szentségről szóló tanítás.

„ÉNEKLŐ EGYHÁZ”

címmel megjelent otthon a Római Katolikus Népének tár liturgikus énekekkel és imádságokkal, a Szent István Társulat gondozásában, bibliapapíron. Kisalakú kötet, 1483 oldal. Ára 230 Forint. — A Népének tár Bizottság tízévi tartós munkája eredményeként jelent meg most ez a nagyon hasznos és nagyon ügyes könyv. Az 1931-ben megjelent Szent vagy Uram énekeskönyv, a „Hozsanna”, most is használható érvényes énekeivel, de az „Éneklő Egyház” a II. Vatikáni Zsinat szellemében, nagy liturgikus anyagával, szeretné segíteni a lelkipásztor liturgikus munkáját. Az „Éneklő Egyház” közölnivalóját a hitoktatással együttműködve tudja kibontakoztatni. Megkívánja, hogy a hittanórán énektanítás is folyjék. — A szerzők szeretettel ajánlják ezt a komoly könyvet a kisebb közösségek, főleg a katolikus magyar családok hitéletének a fejlesztésére és általános épülésére.

forgalom zaja káros az egészségre, mert nem teszi lehetővé a pihenést. — Az utóbbi években Rómában fokozódtak az erőszak- és terrorcselekmények. Növekedett a bűnözés, a fiatalok és a társadalom peremén élők kábítószerfogyasztása. A városi vezetőket kérte, hogy nyújtsanak munkájuk során elsőbbséget a fiatal családoknak és a közigazgatás terén vigyázzanak a morális tisztaságra.

ÚJRAÉLED AZ UKRÁN GÖRÖG KATOLIKUS EGYHÁZ?

Tudjuk, hogy 1946-ban a Szovjetunióban — így a Kárpátalján is — egy általános rendelettel megszüntették az ukrán görög katolikus egyházat. — Hogy a föld alatt tovább élt, azt is tudjuk. Slipij József bíboros 1980-ban híveik számát négy millióra becsülte, három titokban felszentelt püspökkel. Újabb hírek szerint — az ukrán katolikus püspökök színdusa múlt év októberében jelentette — a hívek száma öt millióra emelkedett, a titkos püspökök pedig tízre. Szemtanuk szerint a szerzetesi élet „virágzik” a föld alatt. A szerzetesek kis családi közösségekben élnek, minden nap civil munkájukra mennek és a munkanap után végzik el ájtatosságaikat és a szentmisét.

Az ukrán „katolikus egyház krónikája” című földalatti lap, rendszeresen beszámol az életükről. Legújabbban központi bizottságot alapítottak, amelynek elnöke Josyp Terelya. Elnöke egy világi, Vasyl Kobryn.

Legutóbb ezer ukrán férfi adta vissza útlevélét a szovjet hatóságoknak azzal, hogy „mi szükségük van nekik útlevélre? Ők mindent elvesztettek: Hazát, Egyházat. A rendszer úgyis csak igavonó baromoknak nézi őket, azok megvannak passzus nélkül is”. Kobrynt tavaly három évi munkatáborra, Terelyát pedig 15 évi szabadságvesztésre ítélték. Terelya elítélése előtt magasrangú kormánybizottság tárgyalta vele az ukrán katolikus egyház visszaállításáról. Megígérték az egyháznak, hogy minden tulajdonát is visszaadják, egy feltétellel, ha elszakad a pápától. Ezt a feltételt Terelya nem fogadta el.

AZ „ISTEN RABJAI” SZIGETÉN

Január 18-án, a hagyományokhoz híven, a téli fagy és hideg ellenére, sokan vettek részt azon a szabadtéri szentmisén, amelyet Szepesdy Ernő érseki helynök celebrált. A szigeti kolostor romjai közt, a Szent Margit sírhelyére fektetett hatalmas márványlapot már másodszor törték középen ketté, brutális sírgyalázó kezek.

Minden igaz ember megdöbbenve és tehetetlenül áll a tény előtt, hogy ma ilyesmi ismételtelen megtörténhetik az ország szívében, a Margitszigeten, a második országalapító, IV. Béla királyunk leánya sírján, akit már világrajövele előtt a tatár elől menekülő szülei ajánlottak föl engesztelésül a család és nemzet bűneiért a tatárdúlás idején. — Nem kell-e önkéntelenül azokra a kezekre gondolni, amelyek 1945 után drótkötéllel rántották le a Károlyi-kertben a Prohászka szobrot?

NEM ISMERIK A HIMNUSZT

Különösen hivatalos körökben és egyes iskolákban nem ismerik Kölcsey Himnuszának a szövegét, csak a dallamát, amit a zene játszik. — Ezért a Hazafias Népfront Munkabizottsága gyűlésén azt javasolták, hogy az Országgyűlés üléseinek megnyitásokor a képviselők énekeljék el a Himnuszt.

Olvasói levél

Reflexió Vigh Lajos, Asuncion, Paraguay, írására, amely az „Életünk” 1986. januári számában jelent meg, „A gondolat hatalma” címmel.

Naiv idealizmus lenne azt hinni, hogy a valóság alakul az elképzeléseinkhez. „Ha arra tartósan gondolunk, hogy pl. rákban megbetegszünk, ez be is következhetik” — írja Vigh (közléseit idézőjelenekben citálom). Bekövetkezhetik, de egyáltalán nem azért, mert az illető erre gondolt. A rák nem beképzelt betegség és nem lelki-szellemi okokból eredő betegség. — „Ha azonban arra gondolunk rendszeresen, hogy egészségesek vagyunk és maradunk, valóban megőrizhetjük egészségünket!” Ez a beállítottság némileg fokozza az ellenállóképeséget, de nem véd meg betegségektől, mint pl. a tüdőgyulladás, vagy a vesekő. — A felfedező úton lévő Kolumbusz hajónaplójából idéz, a forrásmunka megjelölése nélkül: „amikor hosszú felfedező útra indulok, tudom, hogy nem szabad megbetegednem! S ha mégis megbetegszem, minden akaratomat összeszedve, gondolataim az egészségemre összpontosítom, amíg a betegségem le nem gyógyttem”. Ha ez valóban megtörtént Kolumbuszal, csakis olyan betegsége lehetett, ami spontán gyógyul, mint pl. az influenza, vagy a fertőző májgyulladás (sárgaság) némely formája.

„A gondolatnak formáló hatása van” — ha meggyőződésünk válik, tegyük hozzá. Ösztöneink serkentenek, vágyaink és terveink vezetnek bennünket. Tapasztalatom szerint.

Vigh egyéb közléseivel (amit az imáról, a miséről, a gondolatok arckifejezést alakító hatásáról ír), egyetérték.

Vágus Péter, Saarbrücken.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: Egyházi házasságot kötöttek: Koder Sándor és Tomso Etelka, 1985. december 1-én Traiskirchenben, a plébániatemplomban. — Az Úr áldási kísérje további életüket!

Linz: Keresztelés: 1985. december 26-án a Magyar Otthon kápolnájában megkeresztelték **Emőke Stefaniét**, Fekete István és Szakács Katalin kislányát; — 1986. január 16-án Traunkirchenben **Milibák Timeát** és **Csengét**.

Halálozás: Elhunyt **Bauernebl Szilárd** (Gmunden), a nagymultú kassai család kiemelkedő tagja; — **Simonfay József** honfitársunk (Maidorf) is elhunyt; — továbbá **Poszavac Mária** 58 éves korában, január 10-én temették; — **Majercsik Imrét** december 19-én teherautó ütötte el. A gyermek nem volt még öt éves, és már a menekülsors jutott neki osztályrészül — alig hat éves korban már halott. December 30-án temették Gmundenben, a gyermeki ártatlanság jeléül fehér palástban. Hitünk vigasza jutott kifejezésre a gyászbaborult szülők előtt a kis korporsó mellett Vörösmarty szavaiban: „És míg poraidra hintenek virágot, lebegj te öröngyalként felettük”. — Ugyancsak december 19-én és ugyancsak baleset következtében hunyt el **Kerekes Lajos**, még csak 57. évében. — Nyugodjanak békében!

BELGIUM

Házasságot kötöttek a boitsforti templomban **dr. Fabiny Tibor** és **Dominkovits Delinke** — Éljenek boldogan!

Elhunytak az Úrban: **Székely Borbála** Józsefné szül. **Juhász Anna**, 72 éves, Maasmechelen-Eijsden; — **Marlier Viktorné** szül. **Krajlikova Zsuzsanna**, 72 éves, Pironchamps, (Ösnyé édesanyja); — **Markovics János**, 45 éves, Genk; — **Ladányi József**, 67 éves, első házasságban **Horváth Anna**, második házasságban **Lipinszky Olga** férje, Montegnée. — Adj Uram örök nyugalmat nekik!

Dobai Sándor elkész a casládját ért gyászsejtekről írja: **Huszár Zoltán**, 21 éves, unokahúgom fia **Könyből**, aki már kétszer is volt itt nálam látogatóban, baleset áldozata lett — elgázolta egy autó, amikor gyalogosan ment katonatársával az úton Kiskörösön. — Imát kérek érte és gyászba borult családtagjaimért **Könyban!** — **Nevelőmamám húga Mária**, 82 éves korban hunyt el **Genk**-ben; hétfőn, január 20-án temették. — Így most már csak ő egyedül marad a népes Moors családból 85 évesen (beteg a kórházban!); — **Sevcsik néni** január 20-án éjszaka hunyt el hirtelen; temetése jan. 25-én volt a St. Pholien templomban, Liège-ben. — Nyugodjanak békében!

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Keresztelések: **Katona Viktor**, András és Pintér Margit fia, Párizsban, 1985. dec. 25-én; — **Baliz Alexandra**, Djordje és Zivkovic Erika leánya, Torcy (Seine et Marne)-ban, 1985. dec. 25-én; — **Juhas Sophie**, Sándor és Pósa Veronika leánya, Noisy le Sec-ben, 1985. december 25-én; — **Jelena Julien István Zoltán**, Ferenc és Hutter Márta fia, Le Blanc Mesnil-ben, 1985. dec. 28-án.

Szentségi házasságot kötöttek: **Ilf, Bíró Zoltán** és **Jacquemart Francinne**, 1985. aug. 24-én, Cambrai-ban (Észak-Franciaország); — **Kóti József Árpád** és **Demeter Ágnes-Mária**, Párizsban, 1986. január 1-én. — Kísérje őket Isten áldása.

Halálozás: **Miskolczy Józsefné** szül. **Körtvélyessy Paula** (Adán), temetése Alföldsville-ben volt, 1986. január 4-én.

NÉMETORSZÁG

Augsburg: Keresztelés: A keresztség szentségében részesült és **Victoria** nevet kapta **Kratky Zoltán** és **Varga Zsuzsan-**

HELYESBÍTÉS.

Februári számunkban a Pápa franciaországi útjával kapcsolatban, közlésünkbe hiba csúszott be. A gépelő a „két-százéves évfordulót” - „hét-százévesnek” hallotta és gépelte be. — Az évforduló tehát helyesen 1786 — 1986. — Elnézést kérünk.

na Gabriella kislánya, 1985. nov. 16-án; — 1985. karácsony ünnepén pedig **Árval Gabriella**, Á. Lajos és Inotay Éva kislánya. — Gratulálunk a boldog a szülőknek!

Házasság: Csajági Alexander és Qualser Cornélia, 1985. okt. 19-én kötöttek házasságot Tagmersheimben. — Áldást, szerencsét és boldog házasságot kívánunk nekik!

Halálozás: Marschalkó Béláné szül. **Fellner Józsa**, 1985. okt. 13-án, életének 90. évében, Hamburgban elhunyt. Hamvai a lindau temetőben nyugszanak férje mellett; — **Dóczy Ferenc** életének 53. évében, 1985. nov. 23-án elhunyt. — Nyugodjanak békében!

München: Keresztelés: Vértesi Dávid Péter, V. Péter és Szalay Csilla kislánya, szül. 1985. szept. 30-án Dachauban, keresztelték 1986. február 16-án Münchenben.

Házasság: Stübl Fred és Johane Monika 1986. február 15-én München-Untermenzing, St. Martin plébániatemplomban házasságot kötöttek.

Halálozás: Dr. Keszthelyi Sándor, szerkesztő, volt m. kir. repülőőrnagy, 76 éves korában, 1986. február 8-án Münchenben meghalt. Temetése február 13-án volt a müncheni Westfriedhofban; — **Somogyi László** 1985 októberében Donaustaufban elhunyt. — Éveken át volt a regensburgi magyar misék kántora; — **Dr. Zemling István** 1985 novemberében Passauban elhunyt; — **Pozsgai Vendel** 1985. december 24-én Landsbergben meghalt; — **Vadász Lászlót** 66 éves korában 1986. január 25-én müncheni lakásán halva találták (kb. 10-én halt meg). Temetése január 30-án volt a müncheni Nordfriedhofban; — **Balan Rozália**, az „Életünk” olvasója, 1985 novemberében Fischerdorf/Deggendorfban meghalt. — Nyugodjanak békében!

München: Halálozás: A Mindenható szent akarataiból, a mi jó édesanyánk, anyósunk, nagyanyánk és dédnagyanyanyánk, **v. Szinyei-Merse Piroška** szül. **Iázi és berniczei Ghillány bárónő**, az egykori magyar kultuszminiszter özvegye, 1986. február 10-én, 93. életévében, az egyház szent útravalójával megerősítve, az Örökévalóságba távozott.

Gyászolják: **v. Szinyei-Merse István**, Podmaniczky Piroška bárónő szül. **v. Szinyei-Merse Katalin**, Kampiche Katalin szül. **Szinyei-Merse**, zichy és vásonkeői gróf **Zichy Hubert**, **v. Szinyei-Merse Mária** szül. **Törley**, báró **Podmaniczky István**, **Kempiche Roger**, követ a D., továbbá 20 unoka és 29 dédunoka. 1986. febr. 24-én, 18 órakor a München-Bogenhausen-i St. Georg templomban volt drága halottunkért engesztelő gyázmise.

(Az elhunyt **Szinyei-Merse Pál** híres festő 1874-ben készült festményének, a „Lilaruhás Nő”-nek a legfiatalabb lánya volt.)

Recklinghausen: Avar Mária szül. **Siklósi**, 1986. jan. 21-én Recklinghausenben elhunyt. Utolsó kívánságának megfelelően **Rohoncon** — a pannon ég alatt — helyezték örök nyugalomra a rohonci katolikus temetőben, 1986. jan. 27-én.

OLASZORSZÁG

Keresztelés: Calderara di Reno: (Bologna) — 1985. nov. 10-én **Roberto Mariano**, Relics János és Valeanu Michaela gyermeke; — **Firenze:** 1985. dec. 25-én **Paskale**, Agrillo Aldo és Kozmáry Ildikó gyermeke; — 1985. dec. 21-én **Forliban Michaela**, Lombardi Gastone és Tallósi Erzsébet gyermeke. — Isten áldása legyen mindnyájukkal!

Házassági évforduló: Genova: Gondola János és Brejer Margit márc. 25-én ünneplik házasságuk 60 éves évfordulóját! — Melegen gratulálunk!

Halálozás: Genova: 1985. okt. 25-én 82 éves korában meghalt **Csernyik Anna**; — **Catania:** 1985. nov. 18-án, 85 éves korában meghalt **ö. v. Terraroné, sz. Mezel Erzsébet**; — **Milano:** 1985. dec. 8-án, 83 éves korában meghalt **ö. v. Lanzmann Edmondóné sz. Pasella Adelina**; — **Róma:** 1985. dec. 16-án temették **Pál Máriát** 73 éves volt. — Nyugodjanak békében!

KÖNYVÜJDONSÁG!

1986 szeptemberében jelenik meg Rómában a „Katolikus Szemle” kiadásában

Gosztonyi Péter:

A MAGYAR HONVÉDSÉG A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN

című 450 oldalas, képekkel, térképekkel és eddig alig ismert dokumentumokkal ellátott magyar nyelvű könyve.

A szerző ebben nemcsak a *m. kir. honvédség* háborús tevékenységéről, az ukrainai, a doni és a Kárpátok előterében folytatott harcairól számol be, de ismerteti a háború alatti kormányok bel- és külpolitikai tevékenységét különös tekintettel a magyar katonapolitika kialakítására; beszámol a különböző szélsőséges politikai pártok (Nyilaskeresztes Párt, Kommunista Magyarországi Pártja) működéséről és a honvédségre gyakorolt (vagy nem gyakorolt) befolyásáról; ír a hazánkkal szomszédos népek magyarellenes politikájáról és végül az 1944—45-ös sorsdöntő évekről. Ennek során képet kap az olvasó Magyarország németek által való megszállása történetéről; a Horthy féle kiugrási kísérletről; Szálasi és a szélsőjobb oldali pártok október 15-i puccsáról és az abból kialakult „új” államról, a „*Hungarista Munkaállam*” belső és külső problémáiról. A könyv foglalkozik a *magyar királyi honvédség* 1945 márciusi és áprilisi működésével, a katonai és politikai összeomlással és ezen belül Szálasi Máté-see-ban eltöltött heteivel, illetve jövőbeli terveivel és ezek kivitelezésével. Az utolsó fejezetekben a *magyar királyi honvédség* háború utáni sorsáról olvashatunk; mi történt a tisztikarral és a tábornokokkal, hány tábornok ellen indítottak népbírósi eljárást Magyarországon, milyen magasak voltak Magyarország katonai veszteségei a második világháborúban, stb.

A könyv ára elővetelben 16,— US \$, illetőleg az ennek megfelelő összeg, amely az 1986 március 31-ig beérkező megrendelésekre érvényes. E határidő után a könyv ára 20,— US \$, illetőleg az ennek megfelelő összeg. Az előfizetés összegét csekken, vagy postautalványon a Katolikus Szemle kiadóhivatalába (A. C. Ungherese, Via della Conciliazione 44, I-00193 Roma) kell beküldeni.

Megjelent az Újváry-Griff kiadónál

Saáry Éva:

HOL VOLT, HOL NEM VOLT...

című, riportokat, novellákat, karcolatokat tartalmazó, szép kivitellű kötete. — Ára: DM 30,— (US \$ 12,—), vagy ennek megfelelő valuta + postaköltség. Megrendelhető a szerzőnél (Éva Saáry, Postfach 78, CH-6906 Cassarate), vagy a kiadónál (Újváry-Griff, Titulstr. 2, D-8000 München 81) címén.

VÁMMENTES KÜLDEMÉNYEK MAGYARORSZÁGRA!!!

Külföldi befizetők ajándéka — magyarországi rokonok / barátok részére.

Ajándék autók, színes TV-k, fotócsikkek és egyéb műszaki / háztartási gépek.

Ajándék csomagok vagy szabadválasztású Élelmiszer utalványok.

Öröklások — üdítetések — külföldi nyaralások és még sok más szolgáltatás.

Kérje színes árjegyzékünket a mellékelt kuponnal →

MAGNUS
GMBH

Internationale Repräsentanz
IKKA / OTP Nyugat-németországi főügynöksége.

A BÉCSI MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG 30 ÉVES JUBILEUMA

Tárogató hangjai mellett ünnepelte Bécsben a Magyar Gazdaszövetség fennállásának 30 éves fordulóját, dr. Iklódy-Szabó Ervin elnökle alatt. Nem gyűntünk örömtüzeket — mondotta az elnök — a tagok joga és feladata elbírálni, érdemes volt-e fenntartani a Gazdaszövetséget három évtizeden át. Faber György főtitkár beszámolt az évi munkáról, 1 rendezvényt tartott a múlt évben a szövetség, előadásokat és mezőgazdasági szemléket Svájcban, Burgenlandban. Magyarországra alacsony nyugdíjjal tengődőknek pénzsegélyt juttatott egy nemzetközi szerv útján. A Szövetség közlönye a Gazda Híradó szintén 30. évfolyamába lépett, változatos tartalmával népszerű a tagok között.

A KAROMKODÁSRÓL: Mennyien vannak atyák és anyák, kik meg nem dorgálják, sőt nevetéssel hallgatják, mikor szitkozódik kisded fiúk; és nemcsak torkába töltik a bort, biztatván, hogy igyék, mert az apja is ezzel kereszte, ami nincs, de ugyan gyönyörködnek latorságában és furcsa gyorselméjűségnek ítélik, ha mihelyt nyelvét tudja mozgatni, jól tud szitkozódni. Ezek csaknem maguk kezével áldozzák ördögnek gyermeküket. Pázmány Péter

RESTAURANT „HALÁSZLÉ”

Alfonsstr. 3, 8000 München 19

Telefon (0 89) 1 29 13 37

Finom magyar konyha!

(a Lazarettstr. és Rotkreuzplatz között, a Nymphenburgerstr. 118-nál behajtani.)

Nyitva:

naponta 12 — 15 és 18 — 24 óráig.
szombaton c s a k 18 — 24 óráig.

FORINT

Több forintot akar pénzéért Magyarországon?

1 DM = minimum 30 Forint

1 SFr = minimum 36 Forint

Egy teljesen hivatalos áruforgalmon keresztül.

Kívánságra tájékoztatást küldünk.

Handelsberatung, Lavaterstr. 97
CH-8002 Zürich, ☎ 0041/1/202 47 85

RESTAURANT „BUDAPEST” Hannover

1986. április 1-től átadó, — teljes berendezéssel és felszereléssel. 45 férőhelyes. Ára: Kp DM 28,000,— és DM 15.000,— sörgyári hitellel. A magyar szakács esetleg marad. Cím: Schaufelderstr. 10, D-3000 Hannover 1, Tel.: (05 11) 70 28 57.

KUPON

Kérem küldjék meg nekem, vásárlási kötelezettség nélkül, az IKKA ajándékszolgálat színes, képes katalógusát. Az érdeklődő neve

utca és házszám

Irányító szám, lakóhely

MAGNUS GmbH

Im Feldchen 35

6000 Frankfurt / M. 56

Telefon (0 61 01) 4 77 12

HÚSVÉTI REGÖS TÁBOR BURGENLANDBAN

A Magyar Cserkészszövetség Európai Kerülete idén a húsvéti szünetben ismét a burgenlandi Felsőőrött rendezi meg hagyományos **REGÖS TÁBORÁT** 1986. március 22-től 31-ig.

Jelentkezni lehet a cserkészcsapatok parancsnokainál, szörványoknál az Európai Cserkészkerületnél.

Ungarischer Pfadfinderbund, Oberführer Str. 40, D-8000 München 81. Telefon (0 89) 98 26 37 - 38.

Münchenből külön autóbussz indul a húsvéti tábor színhelyére.

Rövidesen megjelenik!

Kölley György:

ÉRTETEK ÉS MIATTATOK

című kb. 200 oldalas önéletrajza.

A megrendítő könyv a cserkészélet betelítésétől az orosz fogságon és a hazai börtönökön keresztül a nyugati cserkészéletig mindenről beszámol. Az utolsó 40 év hiteles kortörténeti dokumentuma.

Megrendelhető a szerző címén: Oberführer Str. 40, D-8000 München 81. Ára US \$ 12,—, vagy DM 25,—. Az összeget a szerző nevére kitöltött csekken, vagy „Förderer der Ung. Pfadfinder e.V., Postscheck München, Kto.-Nr. 1314 19-804 „Értetek és miattatok“ megjelöléssel.

Amerikában, Kölley atya húgánál: Dr. Oszlányi Katalin, 234 Electric Avenue, Monterey Park, California 91754, USA. Telefon (813) 570 0116.

Az előfizetési díjat vagy könyvrendelések árát kérjük **Postacsek-kontónkra** vagy **postán** (ne bankon!) keresztül átutalni!

Esélye nő, ha Asyl/németség/orvosi/jogi/műszaki szak-/okmányfordítását/peres ügyét **A. LEVAI**, Lehngrund 24, 4300 Essen intézi.

HÍRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Hírdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

ÚJDONSÁG! MEGJELENT!

Borbándi Gyula:
A MAGYAR EMIGRÁCIÓ ÉLETRAJZA
1945 - 1985

Megrendelhető: Büchergilde - Könyvbarátok Köre (Schweiz), Mühlstiegrain 18, CH-4125 Riehen, és minden magyar könyvkereskedésben - Ára: DM 62,—

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Postfach 162, D-8000 München 1. - ☎ (0 89) 53 02 35.

HAZAI HENTESÁRÚ

	DM
1 kg Kolbász száraz	18,—
1 kg Kolbász füstölt	16,—
1 kg Vöröshurka rizsával	12,—
1 kg Májashurka rizsával	12,—
1 kg Disznósajt	14,80
1 kg Tokaszalonna	10,80
1 kg Vastagszalonna	14,—
1 kg Tepertő	16,—
1 kg Borda	12,—
1 kg Sonka	24,—

A szállítás utánvételes.
5 kilónál felüli rendelésnél portómentes.
MICHAEL TAUBEL, Metzgermeister
6710 Frankenthal/Pf. ☎ (062 33) 6 26 93

FIGYELEM! ÚJ KIADÁS!

Közi Horváth József:
APOR PÜSPÖK ÉLETE ÉS HALÁLA

A régen elfogyott könyv 2. kiadása, dokumentumokkal és gazdag képanyaggal kibővíve. Ára: DM 20,—. Megrendelhető az „Életünk” címén.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar - német és német - magyar. Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Daimlerstr. 249, D - 4040 Neuss. Telefon (0 21 01) 54 13 17.

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK - FOTOMUNKÁK PASSFOTO

FOTO DOBOS

Rindermarkt 16
8000 München 2 - Telefon (0 89) 26 51 12

HÍRDETÉSEK

Keresünk: Bécseben, Münchenben vagy Augsburgban, készpénzért, 2-3 szobás, elsőemeleti, beköltözhető örök- vagy bérlakást, összkomforttal. Válaszokat a kiadóba „Orvos” jelígre kérünk.

Münchenben élő, idősebb, magyar származású férfi keres egy 60-70 év közötti, bizonyíthatóan komoly gondolkodású, megbízható, ápolat és hívő magyar hölgyet szellemi nivóval, lakótársul szép, ápolat lakásba (autó), gyönyörű környéken. - Válaszokat: „Kaland ki-zárva” jelígre a kiadóba kér.

Magyar hölgyeket keresünk eladóknak a közeljövőben Münchenben megnyíló üzletünk - magyar ételkülönlegességek - számára, német nyelvtudással és érvényes munkavállalási engedéllyel. - Fizetés: havi DM 400,— (adómentesen, Lohnsteuerkarte nélkül). - Munkaidő: heti kb. 12 óra, tetszés szerint meghatározható, hétfőtől péntekig, 9-18,30; és szombat 9-13,30 között. Jelenkezéseket a kiadóba kérjük „Hungaria” jelígre.

Francia állampolgár: Raymond Loudet, szül. 1952. márc. 12, Strasbourgban. Mestersége pék, de elvállal bármilyen más munkát. - Németországban is. - Magyarul nem beszél, német és franciául tud. - Ki tudna segíteni, munkát és lakást találni? **Munkabérének 10 %-át** jutalmazná. Cím: Raymond Loudet, 68, Rouffach, C. H. S. - P. 21. Elzász-Lotharingia, France.

BÉLYEGGYŰJTŐK!
Minden magyar bélyeget hiányjegyzék alapján szállítunk! - Kérje ajánlatunkat! - Specialitások: Levelek - Ritkaságok - Zeppelinrepülések - Tévényomatok - Különlegességek állandó vétele és eladása.
Kérje díjtalan készletjegyzékünket. Postacím: **TAL AG Abt. Philatelie** Postfach 631, CH-9001 St. Gallen

NEMZETŐR KÖNYVEK

	DM
Tollas Tibor: Forgószélben	
Válogatott versek, 250 old. füzve	30,—
vászonkötésben	38,—
Fehérvári István: Szovjetvilág Magyarországon 1945 - 1956 füzve	35,—
keménykötésben	45,—
Szolcsenyicin: Gulag csak II. kötet.	
Oroszból fordította Szenté Imre.	30,—
Rozanich István: A másik part (versek) füzve	12,—
Dálnoki Veress Lajos: Magyarország honvédelme a II. világháborúban (3 kötet) vászonkötésben	80,—
Megrendelhető a könyv árának beküldésével: Nemzetőr, Ferchenbachstr. 88, D-8000 München 50, BRD címen.	

„TÉNY” Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. Bayer

Kreitmayerstr. 26 - 8000 München 2
Telefon (0 89) 1 29 63 93

	DM
Egri Bikavér	6,80
Alföldi Olaszrizling 1.	5,70
Alföldi Kékfrankos 1.	5,70
Abasári Rizling 0,7	5,95
Debrői Hárslevelű	6,30
Badaconyi Kéknyelű	7,20
Badaconyi Szürkebarát	7,30
Soproni Kékfrankos	6,60
Villányi Burgundi	7,30
Hajósi Cabernet	7,30
Boglári Olaszrizling	6,—
Boglári Kékfrankos	6,—
Boglári Cabernet-rosé	6,—
Csopaki Rizling	6,80
Zöldszilvái	7,30
Tokaji Aszú 4 puttonyos	14,50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	12,50
Vilmos körtepálinka	24,50
Császárkörte	19,50
Kecskeméti barackpálinka	27,—
Cseresznye pálinka	24,50
Szilvápálinka	17,50
Kosher Szilva pálinka 0,8	32,—
Hubertus	21,—
Beverage Bitters 0,5 lit.	17,—
Pick szalámi	kg 27,—
Csabai	kg 25,—
Gyulai	kg 23,—
Házi kolbász	kg 19,—
Kalocsai tarhonya	1/2 kg 3,60
Nagykoktatás	1/2 kg 3,50
Paprika káposztával	0,7 lit 4,90
Hegyes eröspaprika	4,90
Hegyes csípőspaprika	4,90
Kolozsvári káposzta	Ds. 4,40
Disznósajt	kg 12,50
Vörös-, májashurka	kg 12,50
Gulyáskrém tubus	1,80

— Üvegárút is szállítunk —

A MAGYAR TRAGÉDIA KASSAI NYITÁNYA

címmel megjelent a Münchener Magyar Intézet „Studia Hungarica” sorozatában Borsányi Julián szkv. alezredes dokumentációja Kassa bombázásáról. - Az egykori Országos Légvédelmi Parancsnokság osztályvezetője a támadás után a helyszínen rögzítette megállapításait. - A mű összeállításában résztvettek: dr. v. Ormay József, dr. Gosztonyi Péter történész. - A vázlatokat v. Somorjai Béla készítette. Az 526 oldalas munka 140 oldalon tartalmaz vázlatokat, felvételeket, hivatalos ügydarabok és levelek fakszimilét.

Ára DM 50,— + DM 3,— portó. Megrendelhető: Verlag u. Druckerei Kerék Könyvek, Oertlinweg 4, D-8000 München 90. (Konto-Nr. 190 006 27 DSK-Bank.)

Megjelent!

TÖTTÖSY ERNŐ: TÉBOLY

című könyve.

Egy művi tudathasadás története. A pszichiatrai kezelés a politika szolgálatában. Hiteles tanúságtétel és hézagpótló dokumentum.

Ára 12,— US \$, vagy ezzel egyenértékű más valuta (DM 35,—; Sfr 30,—; Ffr. 100,—) és 2,— \$ portó.

Megrendelhető a Nemzetőr címén, vagy a szerzőnél: Dr. Ernest Töttösy, 3 Ave. Lambeau, B-1200 Bruxelles.

A R T

DÉMÉNAGEMENTS S. A.

Szállítási vállalat

Szállítások belföldre és külföldre, tengerentúltra - légiszállítással is - költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.

Magyarországra is szállítunk! Az összes keleti és nyugati államokba oda - vissza szállítunk.

Magyarországi képviselőnk: Trans COOP, Honvéd utca 23, 7400 Kaposvár. ☎ 0036 (82) 13 - 877.

Magyaroknak kedvezmény! ART Déménagements S. A.

2 rue du Grand Lancy CH - 1211 Genève 26

Telefon 0 22 / 43 36 32 (magyarul is!) Privát cím: Keresztes László

58 rue de Vervier CH - 1227 Carouge, GE

Telefon 0 22 / 42 98 36 este 7 óra után

FORDÍTÁS

Műszaki, tudományos és egyéb szövegek, okmányok, hitelesített fordítása magyarra/németre, kedvező áron, legrövidebb határidővel. - Ficsor László okl. mérnök, Rheinhausestr. 10, D-4130 Moers 1. Telefon (0 23 41) 3 34 72.

Kedvezményes áron kapható!

HÍRDETTEM AZ IGÉT!

Mindszenty szellemi végrendeletének ez a könyv az első gyöngye, amit kiadott a Mindszenty Alapítvány.

A könyv tartalmazza Mindszenty legfontosabb körleveleit, írásait és beszédeit, amiket harcban a megállókkkal írt vagy mondott, valamint felejthetetlen körútjait a világban szétszórt magyarokhoz intézett.

A 60 oldalas bevezető tanulmányt Közi Horváth József írta.

— Legszeb ajándék! — Ára DM 20,— vagy \$ 19,— + portó.

M. SZERDAY - Metropolitan Verlag KÖNYV ÉS HANGLEMEZ

Benedek István: -- mondta Krisztina 27,—
Berkesi A.: Szerelm három tételben 20,—
Koestler Arthur: Sötétség dőlben 25,—
Bibó István: Összegyűjtött munkái I 47,—
Szilvási: A néma 39,—
Sienkiewicz: Quo Vadis 34,—
Dümmerth D.: Az Árpádok nyomában 18,—
Dümmerth: Az Anjou-ház nyomában 23,—
Boros - Rapsányi: Vendégségben 33,—
őseinknél 13,—
Feuchtwanger: A csúnya hercegnő 23,—
Krudy Gyula: Telihold 23,—
(ezenkívül minden Krudy könyv raktáron)

Németh László: Emberi színjáték 18,—
C. Bronte: Shirley 28,—
C. Bronte: Jane Eyre 26,—
Szótárak, nyelvkönyvek, útikönyvek és utazási regények, gyermek- és ifjúsági könyvek! Nyugati és antikvár is nagy választékban! Hanglemezek és teljes operák!

Kérje katalógusunkat - díjtalanul küldjük!

M. SZERDAY - Metropolitan Verlag Teichweg 16, CH-4142 Munchenstein/Schw.

☎ 0 61 / 46 59 02, külföldről: 0041 / 61 46 59 02

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Oberführer Str. 40.
D-8000 München 81
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkészsg.
Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc, lelkész.

*

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge.

Oberführer Str. 40
8000 München 81.
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 18,— pro Jahr,
nach Übersee mit Luftpost DM 28,—.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúltra, vagy ahol nincs magyar lelkész oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

Előfizetési ár egy évre DM 18,— vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúltra légipostával DM 28,—

Lapzárta: a hónap 18-án.

Hírdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postscheckkonto München:

Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,

Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70

Kath. Ung. Seelsorge „Életünk”.

Druck: Danubia Druckerei GmbH,

Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: Einem Teil dieser Auflage liegt bei: Rundschreiben. - A kiadvány egy részéhez körlevél van mellékelve.

ELŐFIZETŐINK ÉS HÍRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontónkra, hanem **Postscheckkontónkra** kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge - Sonderkonto - München. **Postscheckamt München, Konto-Nr. 606 50-803.**

AGAPE KIADVÁNYOK

Újvidéken (Jugoszlávia) AGAPE néven katolikus kiadó működik. Kiadványait mindenkinek szeretettel ajánlja. Az eddig megjelent kiadványok közül kaphatók:

Agape, folyóirat (megjelenik minden páratlan hónap végén) évi előfizetés	DM 10,—
Isten népeinek története (Biblia képregényben. Eddig megjelent 21 füzet) egyes füzet ára	2,20
Antal testvér (Páduai Szent Antal élete képregényben, színes, 72 old.)	4,—
Nigg-Schneiders: Assisi Szent Ferenc és világa (142 old., 72 színes képpel)	17,—
Malinski-Bujak: II. János Pál (210 o., 111 fekete-fehér és 42 színes képpel)	17,—
Képes Biblia	20,—
C. B. de Gaszold: Imák a bárkából	3,10
A keresztfához megyek (Keresztutak gyűjteménye)	5,—
Harmath K.: Megváltásunk szent éve (brosúra)	1,—
L. Loidl: A fatimai látnokok (bros.)	1,—

Ezenkívül kaphatók még természetből vett motívumú levelezőlapok (és fél levelezőlap-nagyságú képek) bibliai vagy más aforizmával; katolikus zsebnaptár és falinaptár.

A kiadó címe: AGAPE, Cara Dusana 4, YU - 21000 Novi Sad, Jugoszlávia.

Az AGAPE szívesen vállal mindennemű nyomdai előkészítést vagy nyomtatást Jugoszláviában, a nyugatiakhoz képest iger méltányos áron!

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: *Hírdettem az Igét* (1944-1975). - 300 oldal, vászonkötésben DM 20,— vagy \$ 10,—

Kardinal Mindszenty: *Erinnerungen*, 4. kiad., vász. köt., DM 40,— vagy \$ 22,—

Közi Horváth József: *Mindszenty biboros, zsebkiadás* DM 6,— vagy \$ 4,—

Közi Horváth József: *Apor püspök élete és halála*; 2. bővített kiadás, 22 képpel DM 20,— vagy \$ 10,—

Hermann Egyed: *A katolikus Egyház története 1914-ig*. Az egyetlen modern magyar egyháztörténet. 582 oldal. DM 32,—

Az *irodalom világa*. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászonkötésben DM 20,— vagy \$ 10,—

Szamosi József: *Máriacelli emlékkönyv*, képes kalauz 48 képpel, ebből 32 színes DM 12,— vagy \$ 6,—

Mindszenty József: *Napi jegyzetek*, 430 o., vászon k. DM 32,— vagy \$ 15,—

Szállításnál + portóköltsg.

Megrendelhető:

az „ÉLETÜNK” kiadóhivatalánál
Oberführer Str. 40
D-8000 München 81 W. Germany